

JAAERVERSLAG NMMU

2023

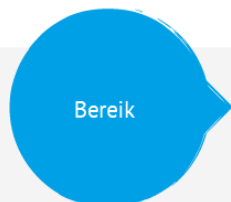
INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
1. Algemene informatie over de organisatie.....	5
1.1 Doelen en profiel van De Natuur en Milieufederatie Utrecht	5
1.2 Vertaling van de doelstelling in visie, beleid en strategie	6
1.3 Bestuursstructuur NMU.....	7
1.4 Risicobeheersing en integriteitsbeleid	8
2. De activiteiten van de NMU in 2023	10
2.1 KLIMAATNEUTRALE PROVINCIE IN 2040.....	10
2.1.1 Duurzame energie en warmte.....	10
2.1.2. Circulaire samenleving	13
2.2 NATUURINCLUSIEVE SAMENLEVING	18
2.2.1 Mooie landschappen en rijke natuur	18
2.2.2 DUURZAME LANDBOUW.....	23
2.3 GEZONDE LEEFOMGEVING	26
2.3.1 De groene klimaatactieve stad	26
2.3.2 Gezonde leefomgeving en duurzame mobiliteit	27
2.4 WERKVELDOVERSTIJGENDE WERKZAAMHEDEN.....	29
2.5 Activiteiten van het bestuur	32
2.6 Activiteiten van de Raad van Toezicht en Raad van Advies.....	34
2.7 Vooruitblik 2024 en verder	36
2.8 Al meer dan 25 jaar steun van de Postcode Loterij.....	37
2.9 Begroting 2024	38
3. De financiële positie van de Stichting.....	40
3.1 Staat van Baten en Lasten.....	40
3.2 Balans en beleid t.a.v. reserves	40
4. Verantwoordingsverklaring 2023 Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht	41
BIJLAGE 1.....	44
BIJLAGE 2	45
DEEL II Jaarrekening 2023	46
DEEL III Overige gegevens.....	69

Impact van

De Natuur en Milieufederatie

Kerncijfers 2023

Bereik

140 maatschappelijke initiatieven ondersteund

3889 bezoekers aan de 165 georganiseerde activiteiten

50.000 mensen online bereikt en ruim 3000 keer in de media

Versterken maatschappelijk middenveld

897 adviezen gegeven aan burgers en lokale organisaties

14 netwerken opgezet, aan 39 netwerken deelgenomen

26 initiatieven helpen opstarten

Verduurzamen bedrijven

26 bedrijven advies gegeven over duurzame bedrijfsvoering

3 bedrijven helpen verduurzamen

45 bedrijven toegang gegeven tot een breed netwerk voor kennisuitwisseling over duurzaamheid

Verduurzamen overheid

Bij **25 beleidsontwikkeltrajecten** betrokken.

31 zienswijzen ingediend

9 concrete plannen voor beleidsuitvoering ontwikkeld waarvan 22% in praktijk gebracht

INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag van de Natuur en Milieufederatie Utrecht over het jaar 2023. Het jaarverslag bestaat uit twee delen. Het eerste deel, het bestuursverslag, geeft een beknopt verslag van de activiteiten, de resultaten en de overige organisatorische zaken. Het tweede deel geeft het financiële overzicht.

In 2023 hebben we ons weer volop ingezet voor natuur, klimaat en een gezonde leefomgeving in de provincie Utrecht. In dit jaarverslag beschrijven we welke activiteiten en projecten we hebben uitgevoerd en welke resultaten daarmee zijn bereikt. De werkzaamheden die we hebben uitgevoerd zijn vooraf beschreven in het werkplan 2023. In het werkplan hebben we de activiteiten per thema vanuit de beoogde impact beschreven. De impact hebben we in dit bestuursverslag zoveel mogelijk benoemd.

De werkzaamheden van de NMU worden gefinancierd vanuit verschillende bronnen, namelijk: de 4-jarige programmasubsidie van de provincie, de Postcodeloterij en programma- of projectfinanciering. De 4-jarige programmasubsidie wordt ingezet voor het uitvoeren van een aantal kerntaken. Begin 2021 heeft de provincie Utrecht een nieuwe vierjarige programmasubsidie toegekend aan de NMU voor de periode 2021-2024. In dit voorliggende verslag wordt – op verzoek van de provincie – over de werkzaamheden die gefinancierd worden vanuit de 4-jarige programmasubsidie, zoveel mogelijk apart per prestatie-indicator gerapporteerd. Dit is echter niet altijd mogelijk. De NMU voert namelijk een deel van deze werkzaamheden uit met financiering van de Postcodeloterij, of via projectfinanciering. De programmasubsidie dekt namelijk niet volledig de omvang van de werkzaamheden op de kerntaken. De scheiding tussen basisactiviteiten en projecten is mede om die reden niet overal scherp te trekken.

Begin 2024 hebben we een [jaarbericht](#) uitgebracht. Hierin zijn de highlights van afgelopen jaar in vogelvlucht gepresenteerd. In dit bestuursverslag geven we een uitgebreidere weergave van onze activiteiten. Het bestuursverslag is opgebouwd aan de hand van de volgende thema's:

- Klimaatneutrale provincie
 - Schone energie en energiebesparing
 - Circulaire samenleving
- Natuurinclusieve samenleving
 - Mooie landschappen met rijke natuur
 - Duurzame landbouw
- Gezonde leefomgeving
 - Duurzame mobiliteit
 - De groene, klimaatactieve stad
- Werkveldoverstijgende werkzaamheden

Vervolgens volgt een toelichting op de financiële zaken en de jaarrekening zelf.

1. ALGEMENE INFORMATIE OVER DE ORGANISATIE

1.1 Doelen en profiel van De Natuur en Milieufederatie Utrecht

De Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) heeft de onderstaande doelen, vastgelegd in de statuten:

1. De stichting heeft als doel:
het bijdragen aan een optimaal behoud en verbetering van een mooie, duurzame en toekomstbestendige provincie Utrecht met een inspirerend landschap, een rijke natuur en een schoon milieu, en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin van het woord.
2. De stichting doet dit onder meer door:
 - a. het stimuleren, coördineren en ondersteunen van activiteiten van actieve groepen, instanties en personen op het gebied van klimaat, grondstoffen, natuur, milieu, water, energie, ruimtelijke ordening, (duurzame) landbouw, mobiliteit en landschap, mede ter bevordering van de kennis en zelfwerkzaamheid van deze groepen, instanties en personen en het behalen van hun doelstellingen;
 - b. het - kritisch en constructief - toetsen en beïnvloeden van het beleid en de ontwikkelingen in de samenleving, zoals van overheid, andere instanties, bedrijven of particulieren op het gebied van de bescherming en het beheer van klimaat, grondstoffen, natuur, milieu, water, energie, ruimtelijke ordening, (duurzame) landbouw, mobiliteit en landschap, waartoe onder meer een aansprekende ambitieuze eigen agenda wordt geformuleerd en uitgevoerd, overleg wordt gevoerd en/of adviezen worden uitgebracht, terwijl voor het overige gebruik kan worden gemaakt van alle overige wettige middelen, zoals het indienen van bedenkingen, beroep- of bezwaarschriften en/of het voeren van juridische procedures;
 - c. het mobiliseren van de publieke opinie ten aanzien van zaken welke betrekking hebben op de bescherming en het beheer van klimaat, grondstoffen, natuur, milieu, water, energie, ruimtelijke ordening, mobiliteit en landschap;
 - d. het bevorderen van milieubewust gedrag door middel van educatie, voorlichting en informatieverstrekking;
 - e. het verbinden en bij elkaar brengen van partijen ter versnelling van diverse transitie naar een duurzame samenleving, en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin van het woord.
3. Het realiseren van de doelstelling geschiedt zoveel mogelijk op een duurzame, sociale en bedrijfsmatig verantwoorde wijze.
4. De stichting heeft geen winstoogmerk en beoogt werkzaam te zijn als algemeen nut beogende instelling in de zin van artikel 5b van de Algemene wet inzake rijksbelastingen. Het realiseren van de doelstelling geschiedt zoveel mogelijk op een duurzame, sociale en bedrijfsmatig verantwoorde wijze.

1.2 Vertaling van de doelstelling in visie, beleid en strategie

Onze missie en visie

De NMU streeft naar een provincie met een inspirerend landschap, een rijke natuur en een schoon milieu. Hier wonen en werken we op een toekomstbestendige manier. De NMU neemt samen met bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden initiatieven die de provincie sneller duurzaam maken.

We geven een krachtige stem aan de kwetsbare waarden van natuur, milieu en landschap. Daardoor kunnen de bewoners van Utrecht en ook mensen van elders genieten van een gezonde leefomgeving.

In een duurzaam Utrecht:

- zijn wonen, werken en reizen klimaatneutraal doordat Utrecht zuinig is met energie en gebruik maakt van hernieuwbare bronnen;
- worden alle grondstoffen (hoogwaardig) hergebruikt en zijn kringlopen gesloten;
- wordt bebouwd gebied zorgvuldig benut en koesteren we landschappen en natuur;
- is sprake van een natuurinclusieve landbouw, zonder schadelijke uitstoot, te midden van een soortenrijk, aantrekkelijk Landschap;
- is het prettig wonen in groene, klimaatactieve steden en dorpen;
- krijgen planten en dieren de ruimte in mooie natuurgebieden waarvan mensen kunnen genieten.

De NMU werkt aan deze missie volgens drie strategieën die zijn vastgelegd in het beleidsplan 2023-2025:

1. We zijn **agendasetter en beïnvloeder**. Beleidsbeïnvloeding van overheden en bedrijven doen we op twee manieren. Enerzijds door een eigen ambitieuze agenda met perspectief te voeren en proactief in te brengen waar mogelijk. Anderzijds door actief te reageren op beleidsontwikkelingen van overheden en bedrijven en te zorgen voor ambitieus beleid en de uitvoering daarvan.
2. Als **verbinder** brengen we partijen bij elkaar, ondersteunen we de beweging van onderop en vervullen we een schakelrol tussen overheid, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, bewoners en ondernemers. De kern van onze verbindersrol is om samen met groepen bewoners en andere partners de maatschappelijke opgaven aan te pakken door concreet te werken aan een duurzame leefomgeving en door de uitvoering van klimaat-, natuur- en milieubeleid te versnellen.
3. De komende beleidsperiode zullen we vaker onze rol pakken als **initiator**. Het doel daarvan is om met concrete voorbeelden te laten zien dat het kan. We zetten – liefst samen met anderen – pilots en voorbeeldprojecten op. Door in de praktijk te laten zien dat het kan, nemen we obstakels weg en inspireren we anderen.

De NMU voert een aantal kerntaken uit die mede worden gefinancierd door de provincie met een vierjarig programma 2021-2024. De kerntaken uit het programma 2021-2024:

- 1. Bijdragen aan provinciale beleidsvorming.** Vanuit onze onafhankelijke positie geven we stem aan natuur en milieu, en signaleren we kansen voor transities naar duurzaamheid. We doen dat zoveel mogelijk aan de voorkant, dus vroeg in het proces, via ambtelijke inbreng en politieke agendering. Op basis van expertise, voelsprietten en ervaring in de praktijk voeden we planvorming en besluitvorming en dragen we waar dat nuttig is alternatieven aan. Daarbij betrekken we lokale actoren en bewoners-groepen, voor participatie bij onze eigen meningsvorming dan wel direct in de provinciale beleidsvorming.
- 2. Bijdragen aan realisatie van beleidsdoelen** (zowel provinciaal als gemeentelijk) We dragen in regionale processen bij aan de uitvoering van provinciale programma's en ambities in diverse gremia, waarbij we als belangenbehartiger voor natuur, milieu en duurzaamheid bijdragen aan integrale plannen en de realisatie daarvan. Met campagnes en projecten gericht op het betrekken en mobiliseren van koplopers bij bedrijven en bewoners realiseren we provinciale ambities op onze thema's.
- 3. Ondersteunen van bewonersinitiatieven, de "beweging vanuit de samenleving".** Deze kerntaak heeft een duidelijke link met de bovenstaande kerntaken: overheden hebben de samenleving nodig om draagvlak voor beleid te verkrijgen en om doelen te realiseren. De samenleving is steeds actiever met eigen initiatief en kan daarbij vaak niet zonder de overheid. De NMU kent de koplopers, ondersteunt bewoners en lokale initiatieven met het Adviespunt Ruimte, Servicepunt Energie, Groen aan de Buurt en Servicepunt Circulair en is intermediair en verbindt initiatieven aan overheden waar ze elkaar nodig hebben voor realisatie.

1.3 Bestuursstructuur NMU

Statutaire naam:	Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht
Vestigingsplaats:	Utrecht
Rechtsvorm:	Stichting

De doelstelling van de NMU is het bevorderen van het behoud, herstel en optimaal beheer van natuur, milieu en landschap in de provincie Utrecht. Deze doelstelling tracht de NMU te realiseren door een proactieve rol in beleidsbeïnvloeding en gebiedsontwikkeling, door het informeren, coördineren en ondersteunen van de lokale en regionale natuur- en milieuorganisaties in Utrecht, en door de uitvoering van projecten gericht op het initiëren van nieuwe duurzame ontwikkelingen bij provincie, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Juridische structuur

De stichting kent de volgende organen:

- Directie
- Raad van Toezicht
- Adviserend orgaan: Raad van Advies

Samenstelling Raad van Toezicht:

Olav-Jan van Gerwen (voorzitter, lid personele commissie) (tot 31 december 2023)

Marianne Kallen-Morren (tot 1 juli 2023)

Conny Groot

Jeannette Levels-Vermeer (lid personele commissie)

Gijs Kuneman

Sylvia Bannier-Strik

Hendrik Stegenga (lid financiële commissie tot 31 december 2023)

Bas van de Griendt (lid financiële commissie)

Marielies Schelhaas

Bestuur / directie:

Josja Veraart: Directeur

Sonja Sars: Adjunct-directeur

1.4 Risicobeheersing en integriteitsbeleid

De NMU streeft ernaar om risico's die gerelateerd zijn aan bestuur en management, operationele zaken, financieel management, informatiemanagement en juridische verantwoordelijkheden zo goed mogelijk te beheersen. Het gaat niet primair om het vermijden van risico's, maar om het herkennen en beheersen ervan. Door risico's te identificeren, kan passend gereageerd worden om schade te voorkomen of te beperken. Risicomanagement maakt integraal deel uit van de planning- en controlcyclus en van projectmanagement en is van toepassing voor iedereen in de organisatie. In 2023 zijn het risicobeleid en de bijbehorende beheersmaatregelen geactualiseerd en met de Raad van Toezicht besproken.

De belangrijkste risico's in het kort:

- Concreter worden van de noodzaak van transitie leidt tot polarisatie, met mogelijk negatief effect op de NMU (uitkomst verkiezingen, reputatie).
- Stevig stellingnemen kan partners voor het hoofd stoten.
- Beperkte diversiteit financiële bronnen leidend tot grote impact als een ervan wegvalt.
- Wegvallen politieke steun voor programmafinanciering provincie.
- Kwetsbaarheid als gevolg van kleine organisatie leidend tot het plotseling wegvallen van belangrijke competenties in geval van ziekte/afwezigheid of vertrek van een medewerker.

De NMU heeft in 2019 haar integriteitsbeleid opgesteld en vastgesteld in de RvT. Onderdeel van het integriteitsbeleid is een uitgebreide beschrijving waarin opgenomen is hoe medewerkers een eventuele melding over een integriteitskwesitie kunnen doen en wat er vervolgens met deze melding gedaan wordt. Er is tot dusver geen reden om het beleid te herzien. Het beleid is besproken met de medewerkers en wordt nieuwe medewerkers bij

aanvang van de aanstelling aangeboden. In 2023 hebben we een melding ontvangen over een integriteitskwestie (door de directeur, m.b.t. het verloop van een externe bijeenkomst).

2. DE ACTIVITEITEN VAN DE NMU IN 2023

Hieronder volgt het overzicht van de activiteiten, resultaten en impact van onze projecten en activiteiten in 2023, benoemd per thema.

2.1 KLIMAATNEUTRALE PROVINCIE IN 2040

2.1.1 Duurzame energie en warmte

De provincie Utrecht heeft als doel om in 2040 energieneutraal te zijn. Dat betekent dat we net zoveel duurzame energie produceren als dat we energie verbruiken. De NMU vindt dit een belangrijke maatschappelijke opgave en droeg daar in 2023 op verschillende manieren aan bij. Hieronder staat een selectie van de activiteiten, inclusief de resultaten.

Basisfinanciering provincie

Vanuit de basisfinanciering van de provincie werken we aan de volgende indicatoren:

1. Bijdragen aan integraal beleid van de Provincie Utrecht op regionaal en lokaal niveau bij de opgave energietransitie, om zo de transitie soepeler te laten verlopen. Dit geldt met name bij verdere uitwerking van regionale energiestrategieën (totstandkoming transitie duurzame warmte en implementeren beleidskaders windenergie/zonne-energie). (kerntaak 2)¹

In verschillende gemeenten hebben we het afgelopen jaar advies uitgebracht of meegedacht over duurzame energie, met name door dit onderwerp mee te nemen in de zienswijzen die we ingediend hebben op omgevingsvisies van gemeenten, o.a. in Amersfoort, Rhenen, De Bilt, Leusden en Vijfheerenlanden. Daarnaast hebben we meegedacht over het beleid 'kleine windmolens' in Woerden, over duurzame energie op bedrijventerrein Lage Weide en hebben we een adviesgesprek over zon op dak in de Utrechtse Heuvelrug gevoerd. Ook hebben we meegedacht over jongerenparticipatie bij de energietransitie in een rondetafelgesprek met de gedeputeerde.

De transitievisies warmte zijn in 2021 vastgelegd. In 2022 is dit overgegaan in de wijkuitvoeringsplannen of startnotities. Wij hebben in 2023 o.a. meegedacht met het wijkuitvoeringsplan Everdingen en met de focusgebieden in Woudenberg.

Daarnaast hebben we op verschillende manieren bijgedragen aan de regionale energiestrategieën. We hebben inbreng geleverd via stakeholders overleggen, overleggen op ambtelijk en bestuurlijk niveau bij de RES Amersfoort, de RES U16 en de RES Foodvalley. We hebben o.a. op een stakeholderbijeenkomst van de RES U16 een presentatie gehouden over de warmtetransitie en de samenhang met elektriciteit.

2. Aantoonbare versnelling energietransitie door ondersteuning van lokale initiatieven. (kerntaak 3)

Het afgelopen jaar hebben we diverse initiatieven geholpen bij de warmtetransitie. Dit hebben we gedaan met cofinanciering vanuit het Servicepunt Energie.

¹ Deze activiteiten voeren we uit met cofinanciering vanuit de Participatiecoalitie

Aanvullende subsidie provincie ten behoeve van duurzame energie

Van 2020 tot 1 april 2023 verstrekke de provincie een aanvullende subsidie op energiegebied, omdat de werkzaamheden op energie waarvoor de provincie de NMU vroeg, omvangrijker waren dan binnen de basisfinanciering paste. Afgesproken is dat binnen deze financiering de NMU zich richt op 3 activiteiten die de regionale energietransitie versnellen: de Regionale Energiealliantie, het Servicepunt Energie en het programma Grootschalige Zon. De inhoudelijke eindverantwoording is in september 2023 akkoord bevonden door de provincie. Hieronder een aantal hoogtepunten van de eerste 3 maanden 2023.

1. De Regionale Energiealliantie (hiervoor is vanaf juli 2023 een opdracht verstrekt door de provincie)

De NMU is sinds 2014 aanjager en voorzitter van de Regionale Energiealliantie (REA). Dat is het regionale samenwerkingsverband tussen de provincie Utrecht, diverse Utrechtse gemeenten, het waterschap HDSR, Rijkswaterstaat Midden-Nederland, het USI (Utrecht Sustainability Institute), de ROM (Regionale Ontwikkelings Maatschappij) en de RES'en. Het doel is een platform te bieden voor informele uitwisseling en door krachtenbundeling te zorgen voor een versnelling van de **regionale energietransitie**. Maandelijks komt de alliantie bijeen om lopende ontwikkelingen in de regio te delen en met elkaar af te stemmen, om samen visies te ontwikkelen en gezamenlijk (lobby)punten te bespreken. Onderwerpen waren o.a. Plan CO2-reductie RES Amersfoort, het ARV-project van USI, programma Energie besparen gemeente Utrecht en de natuurinclusieve energietransitie. Na 1 juni is o.a. gesproken over de Fixbrigade, Nationale groeifonds-aanvraag toekomstbestendige leefomgeving, de Energievisie van de provincie Utrecht en het juridisch instrumentarium schaarse verdeling warmte uit water.

2 en 3. Het Servicepunt Energie Lokaal en programma Grootschalige Zon (overgedragen aan Energie van Utrecht per 1-4-2023 in het Servicepunt Energie - Elektriciteit)

De NMU is in de regio Utrecht de vraagbaak, makelaar en ondersteuner van het netwerk van lokale initiatiefnemers. Vanuit het **Servicepunt Energie Lokaal** heeft de NMU deze lokale energie-initiatieven ondersteund bij het uitvoeren van hun projecten, zowel met energieopwekking, als op het gebied van energiebesparing en warmte. Het netwerk bestaat inmiddels uit ruim 100 energie-initiatieven. De warmte-initiatieven helpen we met cofinanciering van de participatiecoalitie. Maandelijks versturen we een nieuwflits voor lokale energie-initiatieven (1000 abonnees)

Sinds 2015 werkte de NMU ook middels het **Programma Grootschalige zonne-energie** aan het versnellen van projecten voor zonnepanelen op grote daken. Dit programma werd gefinancierd vanuit een subsidie van de provincie Utrecht, de bijdrage van dakeigenaren en directe belanghebbenden zoals gemeenten. We hebben diverse activiteiten ondernomen en resultaten behaald. Cofinanciering kwam vanuit U-Thuis, de Nationale Postcodeloterij en verschillende gemeenten.

Vanaf 1 januari is met financiering van de provincie het [Servicepunt Energie](#) opgericht. Samen met Energie van Utrecht hebben we het servicepunt opgezet, waarbij wij ons richten op het onderdeel Warmte en EvU richt zich op elektriciteit. In 2023 hebben we o.a. 60-70 vragen beantwoord van warmte-initiatieven, 6 warmte-initiatieven helpen opstarten, 3

bijeenkomsten georganiseerd en 10 adviesgesprekken gevoerd over de NIP-gelden (Nationaal Isolatie Programma) en hebben we 11 adviesgesprekken gevoerd over een wijkaanpak (o.a. Eemland, De Brink Zeist, gemeente Renswoude).

Hiernaast heeft de NMU voor de volgende projecten ook projectfinanciering van de Provincie Utrecht ontvangen:

- **Leren over Warmte:** Om de coöperatieve warmtetransitie aan te zwengelen en te ondersteunen heeft de NMU een trainingsprogramma opgezet voor coöperatieve projectleiders warmte: 'Leren over warmte'. In 2023 hebben we een groep van 10 projectleiders opgeleid. De deelnemers gaven de training gemiddeld een 8. Lessen van deelnemers zijn tijdens terugkombijeenkomsten onderling gedeeld, vormden de basis voor meet-ups die we organiseerden voor energieambassadeurs en ze zijn verspreid via artikelen in de nieuwsbrief en de toolbox. In 2024 wordt de cursus opnieuw verzorgd, inmiddels is een groep van 15 deelnemers gestart.
- **Wind en boeren:** Samen met LTO Noord inventariseerde de NMU het animo onder agrariërs in de provincie Utrecht voor wind op land. De inventarisatie legde de focus op agrariërs met grondeigendom in de 99 onderzoeksgebieden voor windenergie uit de milieueffectenrapportage (planMER) van de provincie. Uit de inventarisatie kwamen onderzoeksgebieden naar boven waar agrariërs in meer en mindere mate plannen hebben om aan de slag te gaan met windenergie. Ook bleek uit de resultaten van de enquête en tafelgesprekken dat een aantal agrariërs kansen voor windenergie willen onderzoeken, maar zich nog op de achtergrond houden uit angst voor weerstand vanuit de omgeving.

Overige projectfinanciering

- Voor de [Participatiecoalitie](#)² voeren we diverse activiteiten uit in de provincie Utrecht gericht op het betrekken van bewoners (initiatieven) bij de Regionale Energie Strategieën (RES). Vanuit deze rol hebben we verschillende malen inbreng geleverd bij het proces voor meer windenergie in de provincie Utrecht. We hebben de inbreng gecoördineerd van diverse energiecoöperaties en bewonersinitiatieven die pro-wind zijn bij verschillen commissievergaderingen, in samenwerking met Energie van Utrecht. Daarnaast hebben we input geleverd bij de drie RES'en; bij diverse stakeholder-bijeenkomsten, in 1-op-1 gesprekken met ambtenaren en wethouders en door in te spreken bij vergaderingen. Daarnaast hebben we 9 bewonersinitiatieven begeleid met collectieve inkoopacties voor verduurzaming van woningen in hun buurt.
- In 2022 zijn we gestart met een coördinerende rol in de provincie Utrecht voor de [FIXbrigade](#). De FIXbrigade richt zich op mensen met een laag inkomen (minder dan 140% van het minimuminkomen), is een professionele klusbrigade die middelgrote energiebesparende maatregelen uitvoert. In 2023 hebben we deze rol uit kunnen breiden vanuit financiering van FIXbrigadeNL. We hebben een groot aantal activiteiten georganiseerd om de FIXbrigade in de provincie Utrecht van de grond te krijgen, en met succes. In Houten, Amersfoort, Nieuwegein, IJsselstein en Woerden zijn FIXBrigades van start gegaan.

² Een landelijk samenwerkingsverband tussen De Natuur en Milieufederaties, Energie Samen, LSA Bewoners, Buurkracht en HIER

- We hebben een tweede groep **Energieboswachters** opgeleid. Doel van het project is om ervoor te zorgen dat lokale natuur- en landschapsorganisaties en energie-initiatieven in de Lopikerwaard beter in staat zijn om conceptplannen voor nieuwe zonneparken (en eventueel windparken) op ecologische en landschappelijke aspecten te beoordelen en verbeteren. Een groep van 17 deelnemers heeft verschillende trainingen hierover gevolgd, waaronder gebiedsanalyse, kenmerken en impact van windparken en van zonneparken. Daarnaast hebben de deelnemers een concrete praktijkopdracht voltooid.
- In de **energie tuin Mastwijk** in Montfoort wordt duurzame energie gecombineerd met openbare natuur, recreatiemogelijkheden en educatie, met als doel de voormalige stortplaats om te vormen tot een aantrekkelijk gebied met meerwaarde voor natuur, milieu én omgeving. In 2023 is druk gezocht naar een oplossing om de businesscase rond te krijgen. Dat is nog niet gelukt en de energietuin Mastwijk lijkt daarmee helaas van de baan. In 2024 kijken we of er nog laatste opties zijn om dit project vlot te trekken.
- De NMU is betrokken bij **U-Thuis** en werkt daarmee aan het stimuleren van de verduurzaming van woningen via energieambassadeurs en initiatieven van onderop. We organiseerden vanuit U-Thuis diverse activiteiten waaronder trainingen voor energieambassadeurs. Dit jaar hebben we weer diverse trainingen en meet-ups voor **energieambassadeurs** georganiseerd, met in totaal ca. 300 deelnemers. Besproken onderwerpen waren o.a. gesprekstechnieken, kleine maatregelen, isolatie van de schil en ventilatie. Ook organiseert de NMU een voorjaars- en een najaarsbijeenkomst (Avond vol Energie) voor energie-initiatieven in de provincie. Naast een hoofdspreker waren er diverse workshops en was er volop ruimte om te netwerken. De voorjaarsbijeenkomst had als thema 'de inclusieve energietransitie' en de najaarsbijeenkomst ging over energiebesparing. Beiden trokken ca. 150 deelnemers.
- In 2021 is een vergelijkbaar trainingsprogramma gestart samen met de gemeenten in de regio Amersfoort en regio FoodValley en de provincie: het **OERI-AF programma** (Ondersteuningsprogramma Energie-initiatieven in Regio Amersfoort Foodvalley). Dit programma is in 2023 verder uitgevoerd. Het trainingsaanbod bestond uit ca. 10 trainingen.
- De NMU heeft in het project **Energie in Woudenberg** het lokale energie-initiatief en de gemeente Woudenberg geadviseerd rondom activiteiten van de energiecoaches en bij het opzetten van activiteiten om bewoners te activeren om aan de slag te gaan met isoleren.

2.1.2. Circulaire samenleving

De NMU draagt met haar activiteiten bij aan het vergroten van het bewustzijn rondom en de realisatie van een circulaire samenleving. Het doel is om materialen zoveel mogelijk her te gebruiken of op hoogwaardigere manieren toe te passen door lokale en regionale ketens te sluiten. Afgelopen jaar hebben we bijgedragen aan een circulaire samenleving door in te zetten op:

- succesvolle regionale samenwerking in de provincie en het behalen van gezamenlijke doelstellingen (via de Alliantie Cirkelregio Utrecht);
- stimuleren van gemeentelijke en provinciale beleidsvorming op circulaire economie;
- ondersteunen van lokale circulaire initiatieven om hun doelstellingen te halen;
- bewustwording en kennisdeling.

Basisfinanciering

1. Circulariteit krijgt een stevigere plek in lokaal en regionaal beleid. Door kennisdeling en agendering neemt het kennisniveau over circulaire economie bij overheden en bedrijven toe. Hiertoe wordt de NMU gevraagd input te leveren bij 10 circulaire beleids- of uitvoeringstrajecten van regionale en lokale overheden. (kerntaak 1)

Op het gebied van beleidsbeïnvloeding en -vorming hebben we o.a. de volgende activiteiten ondernomen:

- In het kader van de provinciale verkiezingen 2023 is een manifest opgesteld en verstuurd naar alle politieke partijen (namens de Alliantie Cirkelregio). Daarnaast is tijdens het verkiezingsdebat met 12 partijen actief aandacht gevraagd voor circulaire economie middels een pitch en een stelling.
- De NMU heeft een bijdrage geleverd aan het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) van het ministerie van I&W, dat begin 2023 is gepubliceerd (deels cofinanciering vanuit de NMF's). Hiermee is een verbinding gemaakt tussen het landelijke NPCE en de regionale activiteiten, waar de NMU aan bijdraagt. In 2023 is verder gewerkt aan een concreet plan van aanpak over hoe de samenwerking Rijk en regio vorm te geven. Er is o.a. een actieve bijdrage geleverd tijdens de regiotop Circulaire Economie in Apeldoorn en aan versterking van de samenwerking tussen VNG en de Utrechtse gemeentes. Daarnaast hebben we een bijdrage geleverd aan het 'Partijprogramma Circulaire Economie' t.b.v. landelijke verkiezingen.
- We hebben actief input geleverd op de Visie Utrecht Circulair 2050 (gemeente Utrecht), in een zienswijze input geleverd op circulaire bedrijventerreinen en we hebben deelgenomen aan het Smaakmakersdiner D66 gemeente Utrecht. We hebben met drie medewerkers van afdeling MO van gemeente Utrecht meegedacht over de manier waarop zij duurzaamheid kunnen inbedden in hun werk. Hiervoor zijn de ervaringen gedeeld uit Zeist; leertraject met accounthouders van verbonden partijen.
- We hebben een Inspiratiesessie 'Circulair Denken, Concreet doen' georganiseerd voor ambtenaren en burgemeester en wethouders van de gemeente de Ronde Venen. Ook hebben we input geleverd t.b.v. uitvoeringsplan circulair voor de gemeenten Zeist en Nieuwegein en voor een circulaire summerschool voor de gemeente Woudenberg. Tot slot hebben we meegewerkt aan een interview vanuit gemeente Rhenen voor 'Een onderzoek naar de kritieke succesfactoren van de circulariteitstransitie in gemeenten'.

2. Middels voorzitterschap van de alliantie de regionale samenwerking stimuleren en versterken, ten behoeve van de Utrechtse Circulaire Topregio. (kerntaak 2)

Sinds 2015 is de NMU de trekker en voorzitter van de Alliantie Cirkelregio Utrecht. Dit is een samenwerking tussen Cirkelstad Utrecht, gemeente Amersfoort, HDSR, Universiteit Utrecht, gemeente Utrecht, de UIO, gemeente Veenendaal, de ROM Utrecht Region, VNO-NCW Midden, het USI, de provincie Utrecht en de NMU. De alliantie werkt met een kernteam en uitvoeringscoalities, inclusief een bestuurlijk netwerk. Vanuit de basisfinanciering is met name de rol van voorzitter van de alliantie gedekt. Voor het bestuurlijk netwerk heeft de NMU een aanvullende financiering ontvangen van de provincie via MiddenNL Circulair, omdat de organisatie van het netwerk en de bestuurlijke tours niet binnen de basisfinanciering past.

Een greep uit de activiteiten vanuit beide financieringsbronnen in 2023:

- Met de **Alliantie Cirkelregio Utrecht** is gewerkt in zes inhoudelijke coalities om gezamenlijk resultaten te bereiken. De NMU is trekker van de coalities ondernemerschap, het bestuurlijk netwerk en het Utrechtse Circulaire Ambtenaren Netwerk (UCAN) en levert actief inbreng bij de andere coalities.
- Impact: door het goed positioneren en activeren van het regionale netwerk Alliantie Cirkelregio Utrecht versnelt de ontwikkeling van een circulaire samenleving in de regio én daarbuiten. Daarnaast is in 2023 gestart met een bredere regionale samenwerking in **Circulair MiddenNL**, waar de NMU een coördinerende rol in heeft gespeeld. Dit is een samenwerking met de twee andere regioversnellers die in de provincie Utrecht actief zijn: Groene Hart Werkt! en Living Lab Regio Foodvalley Circulair.
- In 2023 is vanwege de provinciale en waterschapsverkiezingen het ambassadeursnetwerk deels vernieuwd. Er zijn drie ambassadeursbijeenkomsten georganiseerd. De eerste was tijdens de week van de Circulaire Economie met als thema's 'circulair ondernemen' en 'van landelijk beleid naar regio'. Bijeenkomsten 2 en 3 zijn georganiseerd voorafgaand aan de bestuurlijke tours.

3. Ondersteunen en verbinden van regionale en lokale bestaande en nieuwe circulaire initiatieven van burgers en bedrijven; (kerntaak 3) en handelingsperspectief bieden aan burgers, overheden en bedrijven bij het maken van duurzame (en circulaire) keuzes door kennisdeling en goede voorbeelden. (kerntaak 2)

- Tijdens de **Week van de Circulaire Economie** hebben we de Kringlogoprijs uitgereikt voor het meest circulaire burgerinitiatief van de provincie Utrecht, met aandacht vanuit lokale pers.
- **Servicepunt Circulair** (deels cofinanciering van de provincie): Ondersteuningswerk voor circulaire ondernemers (of ondernemers die circulair willen worden). Concreet hebben we 11 organisaties geholpen met circulaire vragen. In de coalitie ondernemerschap (VNO-NCW, ROM, Utrecht, Amersfoort, provincie) zijn diverse vragen besproken om tot betere ondersteuning te komen. Daarnaast hebben we deelgenomen en bijgedragen aan Groei consult traject van Impact030, hebben we gezamenlijk met Gemeente Utrecht een evaluatieproces opgezet om de dienstverlening van Groene Loper en Servicepunt Circulair beter te verbinden.
- We hebben een actieve bijdrage geleverd aan de aanvraag voor de regiodeal, specifiek het onderdeel circulaire ambachtscentra. Deze is helaas niet toegekend.

Aanvullende subsidie provincie ten behoeve van circulaire samenleving

- Vanaf juli 2023 ontvangt de NMU financiering voor het tweejarige programma **MiddenNL Circulair**, de intensievere samenwerking met Groene Hart Werkt! en Regio FoodValley Circulair. In dit programma werken we aan diverse onderdelen
 - Bestuurlijk netwerk: In 2023 zijn er twee bestuurlijke tours georganiseerd. De eerste tour was in gemeente Bunnik bij Studo Wae, met als thema 'Samenwerking Rijk en regio' (met vertegenwoordiging van het ministerie). De tweede in het Werkspoorfabriek met een excursie naar Houtwerk 1 & 2. Thema hierbij was 'Biobased bouwen en verbouwen'. Bij de bijeenkomsten waren ca. 25 bestuurders aanwezig (waterschappen, gemeenten en provincie). Deze tours zijn met cofinanciering vanuit 'MiddenNL circulair' georganiseerd.
 - Coalitie ondernemerschap: Symbiose tracks: op bedrijventerrein Lage Weide hielpen we met het organiseren van Symbiose Workshops. Dit is een activiteit waarbij ondernemers in dialoog gaan op basis van grondstofstromen en met als doel dat de reststroom van het ene bedrijf wordt gebruikt als input voor het productieproces van een ander bedrijf. Dit helpt om de ecologische voetafdruk te verkleinen, kosten te verlagen en meer zakelijke kansen te creëren.
 - Coalitie circulaire ambachtscentra: Voor de versnelde realisatie van circulaire ambachtscentra hebben we met middelen van de provincie Utrecht een onderzoek gecoördineerd naar meer hoogwaardig hergebruik van grondstofstromen op milieustraten in de provincie. De uitkomsten van dit onderzoek helpen zowel de gemeenten als de provincie om de samenwerking te optimaliseren, zodat er minder waardevolle grondstoffen worden verspild en in plaats daarvan worden hergebruikt voor andere doeleinden.
 - Coalitie bouw: In 2023 heeft de coalitie Circulair en biobased (ver)bouwen een nieuwe coördinator gekregen, is er gezamenlijk gewerkt aan het programma en is er meer samenwerking met het UCAN tot stand gekomen. Binnen deze coalitie wordt er gewerkt aan drie actielijnen:
 - a. Monitoren | MPG vs. MPG as built
 - b. Toekomstbestendig bouwen | werken aan beleid en projecten
 - c. Circulair renoveren/ verduurzamen | kansen met biobasedNMU sluit actief aan bij deze coalitie en zoekt hierin de samenwerking met convenant en energietransitie (biobased isoleren).
- In 2022 is (met cofinanciering van de provincie) het '**Utrechts Circulaire Ambtenaren Netwerk' (UCAN)** gestart. Dit netwerk brengt ambtenaren uit de gehele provincie Utrecht bij elkaar in een Community of Practice. Met name voor de kleine en middelgrote gemeenten is het delen van kennis zeer waardevol. In 2023 zijn 6 werksessies georganiseerd, gemiddeld waren 10-15 overheidsorganisaties aanwezig. Via het Utrechts Circulair Ambtenaren Netwerk (UCAN) leveren we bij verschillende gemeenten input op hun circulaire visie of uitvoeringsplan. In 2023 hebben we een aanpak opgezet om het netwerk te versterken, o.a. door het voeren van persoonlijke gesprekken, een groepsapp aan te maken, een kerngroep op te zetten en het contact met de provincie aan te scherpen. Daarnaast zijn (met aparte financiering) met alle 26 gemeentes worden interviews gehouden (doorloop in 2024).

Projectfinanciering

- **Inspiratiesessies gemeente de Ronde Venen 'Circulair denken, concreet doen'** algemene inspiratiesessie voor alle ambtenaren, driewerksessie voor de beleidsteams afval, vastgoed & RO en economie en een werksessie waarin opgehaalde thema's zijn gepresenteerd aan college van B&W.
- Twee **gastcolleges Circulair voor de Basiscursus Duurzaamheid en Energie van Berghouser Pont**, deelnemers zijn vooral gemeenteambtenaren en semi-overheden.

2.2 NATUURINCLUSIEVE SAMENLEVING

2.2.1 Mooie landschappen en rijke natuur

Utrecht kent een grote diversiteit aan landschappen en natuurgebieden die van grote waarde zijn voor planten en dieren en daarmee voor het hele biodiversiteitssysteem en voor ontspanning, beleving, recreatie en daarmee de gezondheid en het welzijn van mensen. Ze dragen bij aan het vestigingsklimaat voor bedrijven en aan economische sectoren zoals recreatie, toerisme en conferentiecentra. Helaas staan deze kwaliteiten in onze volle provincie voortdurend onder druk. De NMU draagt met haar activiteiten bij aan het versterken van deze kwaliteiten.

Basisfinanciering

1. De NMU draagt actief bij aan minimaal 5 provinciale beleidsontwikkelingstrajecten rond natuuropgave (Akkoord van Utrecht) zoals: aanpak bodemdaling, omgevingsvisie, de bossenstrategie, klimaatadaptatie en verdrogingsbestrijding. (kerntaak 1)

De NMU heeft het afgelopen jaar inbreng geleverd bij diverse provinciale plannen of beleidsontwikkelingen op het gebied van natuur, al dan niet samen met de Oostbroekpartners (Utrechts Landschap, Landschap Erfgoed Utrecht, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en IVN). Zo hebben we bijgedragen aan de doorontwikkeling van het UPLG, waarin veel van de voorheen separate beleidsontwikkelingstrajecten samenkomen. Onze inbreng was specifiek gericht op het goed borgen van een robuuste natuur en een toekomstbestendig landelijk gebied.

In 2023 hebben we uitgebreide input gegeven op de 1^e wijziging van de provinciale omgevingsverordening. Een belangrijk effect hiervan was dat de meerwaardebenadering NNN is aangescherpt door een betere toelichting op de meerwaardebenadering.

In aanvulling hierop is mede door een aantal van onze zienswijzen in 2023 (met name op gemeentelijke omgevingsvisies) een discussie aangezwengeld of ondersteund in gemeenteraden, zoals in gemeente de Bilt.

In het kader van de provinciale verkiezingen 2023 heeft de NMU samen met de Oostbroekpartners een debat georganiseerd. Tijdens dit debat met 12 partijen, kwamen onderwerpen als natuurbeleid en -ontwikkeling en landschappen en hoe daarmee om te gaan veelvuldig aan bod.

2. De NMU draagt bij aan ruimtelijke plannen waarin natuur, landschap en duurzaamheid goed zijn geborgd; door eigen beoordeling van en reactie op plannen van gemeenten en provincie (ongeveer 250 per jaar) en door participatie in planvorming bij een aantal projecten met een relatief grote landschappelijke impact. (kerntaak 1) (deze taken worden niet geheel gedekt vanuit de exploitatiesubsidie).

Voor de kwaliteit van het landschap is een zorgvuldige ruimtelijke ordening essentieel. Deze taak ligt grotendeels bij de provincie en gemeenten. De NMU draagt hieraan bij, samen met collega-organisaties Utrechts Landschap en Natuurmonumenten, door de plannen te beoordelen en in een vroeg stadium van planontwikkeling mee te denken of waar nodig te reageren op plannen door zienswijzen in te dienen.

In het kader van **Samenwerking Groene Planologie (SGP)** heeft de NMU zich beziggehouden met diverse lokale issues, met resultaat. In 2023 zijn 652 plannen bekeken en 258 plannen nader beoordeeld door ligging buiten de contour Stedelijk gebied. We hebben ook een aantal integrale zienswijzen ingediend en daarmee samen met Utrechts Landschap kennis ingebracht op gemeentelijke omgevingsvisies (o.a. voor Amersfoort, Vijfheerenlanden, De Bilt, Leusden en Rhenen). Daarnaast is meerdere malen ingesproken (o.a. bij gemeente Vijfheerenlanden). In totaal is 17 maal via inspraak of een zienswijze gereageerd in het officiële traject.

Ook zijn we twee keer bij de Raad van State geweest. Eén keer voor het bestemmingsplan Paleis Soestdijk (Baarn) en één keer voor het bestemmingsplan Utrechtseweg 341 De Bilt als derde belanghebbende. Deze procedures financieren we niet met provinciaal geld, maar met geld van de Natuur en Milieufederaties.

3. De NMU draagt bij aan de creatie en uitvoering van integrale gebiedsontwikkeling door te participeren in gebiedsprojecten. Ze is actief lid van de gebiedscommissie Utrecht West en participeert in het Nationaal Park. Ze zorgt daar voor een goede behartiging van de belangen van natuur, landschap en duurzaamheid, vooral gericht op concrete realisatie van het natuurnetwerk, groene contour, duurzaam watersysteem en natuur inclusieve landbouw. (kerntaak 2) Deze taken worden niet (geheel) gedekt binnen de exploitatiesubsidie.

Werk in/aan gebieden: De gebiedscommissie Utrecht West is op 15 december 2023 opgeheven. Het gehele jaar was de NMU lid van de gebiedscommissie Utrecht West, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. De directeur van de NMU is ook lid van het DB van de gebiedscommissie Utrecht West en is participant in een aantal projecten, waaronder de bestuurlijke begeleidingsgroep Oudewater, de bestuurlijke begeleidingsgroep Polsbroek en de werkgroep governance (inbreng Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied). Deze werkzaamheden krijgen een vervolg onder de nieuwe governance van het UPLG. In al deze gremia vervult de NMU een verbindende rol tussen de verschillende gebiedsactoren, ten behoeve van een toekomstbestendig landelijk gebied, met een robuust ecosysteem en bijdragend aan de maatschappelijke opgaven, zoals de landbouwtransitie, de energie- en grondstoffentransitie en de klimaatopgaven. Onder meer de volgende activiteiten zijn uitgevoerd:

- Utrecht West: Er zijn diverse adviezen uitgebracht o.a. ten aanzien van de 5 lopende gebiedsprocessen: Botshol, Nellestein en Waardassacker, Polsbroek, Montfoort, Oudewater en Polder Mijnden. Ook is er rondom deze gebiedsprocessen advies uitgebracht over het verankeren van de kennis en resultaten van de GCUW in het UPLG.
- De NMU heeft inbreng geleverd bij de landbouwvisie van de adviesgroep Landbouw van de gebiedscommissie Utrecht West en de door Oostbroek opgestelde natuurvisie besproken in de adviesgroep Landbouw. Gezamenlijke kansen zullen in 2024 verder worden uitgewerkt.
- De NMU is aanjager in het traject dat zal moeten bijdragen aan verbetering van de samenwerking tussen pachters en verpachters ten behoeve van de verbetering van biodiversiteit.
- De NMU heeft deelgenomen aan gebiedsproces het Binnenveld binnen de Klankbordgroep en het Gebiedsatelier Natuur om natuurdoelen te vertegenwoordigen. Er

werden bouwstenen aangeleverd en adviezen uitgebracht over mogelijke ecologische verbindingzones.

- Het NPLG is door de provincie doorvertaald naar een UPLG met een nieuwe governancestructuur. De directeur van de NMU participeert sinds de start in de Regionale Stuurgroep West en Regionale Stuurgroep Oost en is namens de natuurorganisaties de vertegenwoordiger in de agendacommissie van beide RSG's. Ook ambtelijk draagt de NMU bij, in de ambtelijke voorbereidingsstafels. Verder neemt de directeur van de NMU deel aan de Bestuurlijke Begeleidingsgroep Utrechtse Waarden (1 van de 9 deelgebieden onder het UPLG) en zijn we ook op ambtelijk niveau aangesloten.
- In het Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug heeft de NMU een actieve rol voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, als lid van het Heuvelrugoverleg en vertegenwoordiger van de lokale initiatieven op de Heuvelrug. De heuvelrugalliantie zal in 2024 omgezet worden in een nieuwe vorm. Daarnaast is deelgenomen aan diverse Heuvelrug programma-overleggen en input geleverd op diverse actuele onderwerpen.
- De NMU heeft input geleverd voor de Routekaart Duurzaamheid Rhenen op het gebied van natuurrealisatie en mogelijkheden ter bevordering van natuurinclusieve landbouw.

3. De NMU zorgt dat inwoners(groepen) in de provincie goed in staat zijn om te participeren in lokale planvorming, zowel op inhoud als het bestuurlijk proces, als op juridische instrumenten. Met het Adviespunt Ruimte geeft ze 75 adviezen per jaar aan bewoners(groepen) en verzorgt ze een cursusaanbod (minimaal 1 keer per jaar) en ondersteunen ze vrijwilligers. (kerntaak 3)

Via ons **Adviespunt Ruimte** kunnen omwonenden en bewonersgroepen vragen stellen over plannen van gemeenten in de omgeving. Daarmee zijn zowel individuen als lokale groepen geholpen met hun ruimtelijke vragen. Het kan gaan om korte contacten of regelmatig terugkerende ondersteuning bij de verschillende procedurele fases van ruimtelijke ontwikkelingen. In 2023 hebben we 24 afzonderlijke bewonersgroepen ondersteund, variërend van een of meerdere telefoongesprekken, meelezen met conceptzienswijzen tot het bijwonen van meerdere overleggen. Zo hebben we o.a. bewoners geadviseerd over hoe invloed uit te oefenen op ruimtelijke plannen bij Kwintelooijen motorcross (Rhenen) en de Boerenbuurt in Leersum.

Daarnaast hebben we de cursus 'Van bestemmingsplan naar omgevingsplan' georganiseerd. Met deze cursus geven we (voortuitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet), deelnemers van lokale groene groepen bruikbare kennis over natuur en landschap. We geven ze instrumenten zodat ze een effectieve bijdrage kunnen leveren aan ruimtelijke plannen. In 2023 hebben we de cursus twee keer georganiseerd met in totaal 25 deelnemers.

Projectfinanciering

- Samen met het NPUH en IVN voert NMU sinds 2020 het project **Heuvelrugtuinen** uit. Een Heuvelrugtuin is minstens 60% groen, biedt beschutting voor vogels en insecten, wordt gifvrij onderhouden, en je vindt er planten die passen in de natuurlijke omstandigheden van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Er zijn diverse instrumenten, zoals een website met onder andere een inheemse plantenlijst en checklist voor een Heuvelrugtuin (meer dan 25.000 keer bezocht). Fysiek zijn er minimaal 16 voorbeeldtuinen en een heuvelrugbalkon aangelegd en meer dan 160 particuliere Heuvelrugtuinen gerealiseerd. De e-learning Heuvelrugtuinen is door 603 mensen gevolgd. We organiseerden 8 begeleide cursussen in 7 gemeenten. Meer dan 4000 inheemse planten werden verkocht. Bij de workshop 'tuinieren met inheemse planten' voor medewerkers tuincentra waren 25 medewerkers van 7 tuincentra aanwezig. Het vervolg richt zich op de meer versteende wijken in 10 Utrechtse gemeenten.
- **Veenweide:** Namens de 5 "veenweide NMF's" nam de NMU deel aan de landelijke veenweide werkgroep en de subwerkgroep bedrijfseconomische processen. Hier werken we aan een verduurzaming van de landbouw en veeteelt in het veenweidegebied en aan de ontwikkeling van nieuwe duurzame verdienmodellen (bijv. lisdoddevee voor de bouw). Ook is de directeur lid van het bestuur van het landelijke Platform CO2 Neutraal (PCO2N).
- Met **Plan Boom** planten de milieufederaties 10 miljoen bomen aan in Nederland, ondersteund door de Postcodeloterij. Aanvullend hebben we in 2023 in opdracht van de provincie samen met o.a. LEU het Actieplan Bomen uitgevoerd. Er zijn diverse uitdeelacties van jonge boompjes uitgevoerd, waaronder een uitdeelactie van bomen voor de aanleg van Kleine Landschapselementen. Daarnaast hebben we verschillende plantevents georganiseerd in samenwerking met bedrijven die een donatie gaven aan Plan Boom. Ook hebben we in verschillende gemeenten lokale uitdeelacties georganiseerd in samenwerking met de gemeente.
- Sinds 2016 loopt het programma **Groen aan de Buurt**. In dit programma, brengen we samen met Landschap Erfgoed Utrecht en IVN de samenwerking tussen gemeenten en groene bewonersinitiatieven tot ontwikkeling. Vanuit de NMU ondersteunen we lokale bewonersinitiatieven met het Servicepunt Groen aan de Buurt in het realiseren van hun groenplannen en de communicatie met gemeenten. In 2023 hebben we de aanpak verscherpt naar versteende wijken. Onderdeel hiervan was de website aanpassen naar BI-niveau. Daarnaast hebben we een workshop voor bewoners georganiseerd over het beheer van groene buurtprojecten.
- De NMU screent en beoordeelt voor **Vitens** de ruimtelijke plannen voor wat betreft grondwaterbescherming en drinkwaterbelang. In 2023 zijn 652 plannen beoordeeld en in overleg met Vitens is op diverse plannen gereageerd hetgeen doorgaans tot aanpassingen heeft geleid. Daarnaast denkt NMU twee keer per jaar op strategisch niveau met Vitens mee.
- Lichtverontreiniging: In 2023 waren er weer diverse activiteiten in de provincie Utrecht in het kader van **De Nacht van de Nacht**. Als NMU hebben we een avondrondeleiding met natuurgidsen georganiseerd door het Griftpark met 35 deelnemers.

- **Kennisnetwerk Kleine Landschapselementen:** In 2023 zijn we samen met Landschap Erfgoed Utrecht het Kennisnetwerk Kleine Landschapselementen gestart. Het doel van het netwerk is om de kennis over het belang van landschapselementen, over de aanleg en het beheer ervan en over de landschappelijke inpassing van landschapselementen terug te brengen onder inwoners van de provincie Utrecht. Binnen het project worden onder andere excursies georganiseerd en wordt kennismateriaal ontwikkeld. Op donderdag 2 november hebben we het kennisnetwerk gestart met een feestelijke bijeenkomst. Hier waren meer dan 40 mensen aanwezig, waaronder grondeigenaren, overheden (gemeente, provincie en waterschap) en groene vrijwilligers.

2.2.2 DUURZAME LANDBOUW

De agrarische sector is de grootste grondgebruiker in Utrecht en heeft daardoor een grote impact op het landschap, de natuur en de kwaliteit van de leefomgeving. De landbouw staat voor verschillende duurzaamheidsopgaven. De NMU draagt bij aan het behalen van deze duurzaamheidsopgaven en zet in op een agrarische sector in Utrecht die in harmonie is met zijn omgeving en gebruik maakt van gesloten (regionale) kringlopen, zonder schadelijke uitstoot van meststoffen en bestrijdingsmiddelen.

Basisfinanciering

1. De NMU zorgt vanuit een eigen onafhankelijke visie voor inbreng van het natuur- en milieubelang in transitie naar circulaire en natuurinclusieve landbouw bij beleidsvorming en (versnelling van) beleidsuitvoering, o.a. in het kader van de op te stellen provinciale Voedselagenda (2021) (kerntaak 1)

Zoals hierboven bij mooie landschappen en rijke natuur staat omschreven heeft de NMU in 2023 deelgenomen aan verschillende bestuurlijke netwerken en gebiedsprocessen zoals de gebiedscommissie Utrecht West, de verschillende gremia rondom het UPLG, met onder meer de RSG's en bestuurlijke begeleidingsgroepen van Oudewater en Polsbroek. Daarin vervult de NMU een verbindende rol tussen de verschillende gebiedsactoren, ten behoeve van een toekomstbestendig landelijk gebied, waaronder een toekomstbestendige natuurinclusieve en circulaire landbouw. Deze activiteiten waren tot 2022 aanvullend gefinancierd op de exploitatiesubsidie. In 2023 was dit niet het geval en is slechts een beperkt deel van deze activiteiten door de provincie gefinancierd.

In diverse projecten werken we samen met de agrariërs, zoals aan nieuwe verdienmodellen. Deze kennis brengen we in op de verschillende tafels.

Samen met de Oostbroekpartners heeft de NMU de natuurvisie 2050 ontwikkeld voor Utrecht. Deze heeft de NMU ook onder de aandacht gebracht bijvoorbeeld bij de adviesgroep landbouw en is daarover met de landbouw in gesprek gegaan over de gezamenlijke ontwikkelkansen.

In het kader van de provinciale verkiezingen 2023 heeft de NMU samen met de Oostbroekpartners een debat georganiseerd. Tijdens dit debat met 12 partijen, was er specifiek een stelling en pitch geagendeerd over de landbouwtransitie en natuurinclusieve landbouw.

2. Succesvolle regionale samenwerking tussen verschillende actoren op het gebied van Agroforestry en voedselbossen en versnelling van deze initiatieven op dit gebied. (kerntaak 3)

Met het Netwerk Agroforestry/Voedselbossen wil de NMU een gunstig klimaat creëren voor agroforestry en voedselbossen in de provincie Utrecht. We organiseren bijeenkomsten om kennis te delen en verbinding tussen initiatiefnemers te realiseren. Daarnaast ondersteunt de NMU waar mogelijk initiatiefnemers bij de uitvoering van hun plannen. In 2023 hebben we onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Een bijeenkomst over windhagen in samenwerking met BoerenBos en collectief Utrecht-Oost.

- Een bijeenkomst bij boerderij Tussen De Hagen waar boer Ron van Zandbrink zijn lessen na 2 jaar agroforestry-aanplant deelde met een groep aanwezigen.
- Twee bijeenkomsten voor voedselbosinitiatiefnemers uit de provincie Utrecht waarbij we kennisdeling ondersteunen. Tijdens de tweede bijeenkomst hebben we een spreker uitgenodigd die de deelnemers meer vertelde over het belang van vrijwilligers en hoe je structuur aanbrengt in het werken met vrijwilligers.
- De website is bijgehouden met onder andere een kaart met initiatieven in de provincie. Ook zijn er regelmatig nieuwsbrieven uitgegaan naar het netwerk met o.a. updates over subsidieregelingen, projecten en activiteiten.

3. Jaarlijks wordt één initiatief op het vlak van duurzame landbouw door de NMU ondersteund, zoals bijvoorbeeld het geval was bij Valuta voor Veen. (kerntaak 2)

We ondernemen activiteiten om de afzet van regionaal, duurzaam voedsel te vergroten, waardoor de inkomsten van duurzame boeren toenemen en er meer boeren op een duurzame manier gaan werken.

Projectfinanciering

- **Servicepunt lokaal voedsel:** In 2023 is er voor de provincie Utrecht een servicepunt opgericht met informatie, inspiratie en concrete handvatten voor inwoners om met lokaal voedsel aan de slag te gaan. Zij kunnen hier hun vragen stellen, gebruik maken van een keuzehulp en een overzicht van alle partijen die zich met lokaal voedsel bezighouden.
- **Boer en Buur met natuur:** Samen met de andere Natuur en Milieufederaties is dit project opgestart om coalities te vormen tussen boeren en burgers om samen te werken aan natuurinclusieve landbouw en biodiversiteit. In de provincie Utrecht ondersteunt de NMU twee coalities met hun uitdagingen. De NMU loopt mee, biedt advies en gebruikt de kracht van ons netwerk om de boeren verder te helpen, onder andere met landschapsherstel en de verbinding met de burger.
- **Trajectplan Duurzame landbouw met natuur:** In 2017 nam de NMU initiatief voor een samenwerking op dit raakvlak tussen de Utrechtse natuur- en landbouworganisaties. Met de uitvoering van het trajectplan willen we een verdere beweging richting duurzame landbouw met natuur in de provincie Utrecht bereiken. Het gaat om het ontwikkelen van slimme combinaties tussen landbouw en natuur, waardoor natuurwaarden toenemen en de landbouw een sterker toekomstperspectief krijgt.
- De uitvoering in deze fase 2 kent 2 subsidies, een POP3 en DAEB subsidie, die loopt tot maart 2024. De uitvoering kent ook een **Stuurgroep Duurzame Landbouw met Natuur**, waarin de verschillende deelnemende partijen (zowel TBO's als landbouworganisaties), zijn vertegenwoordigd. De directeur van de NMU is voorzitter van de stuurgroep.
- Resultaten van deze fase bestaan uit diverse bedrijfsplannen voor landbouwbedrijven, verbinding met MKB'ers en landbouwbedrijven. Verschillende verdienmodellen zijn uitgewerkt in factsheets. Daarnaast zijn er diverse excursies en webinars georganiseerd over alternatieve verdienmodellen.
- Binnen de **Pilot Groene Contour** helpen we agrariërs om meer natuur op hun erven te realiseren. Eerder hebben we door het opzetten van ontwikkelscenario's, een enquête en ons eindrapport van fase 1 de basis gelegd voor de ontwikkeling van een nieuwe

instrumentenkader door de provincie. De eerste instrumenten werden eind 2022 opengesteld. Boeren werden nauw begeleid in het proces en er werd een financiële doorrekening doorgevoerd. Verder is de provincie voorzien van geleerde lessen, andere voorbeelden van natuurrealisatie, informatie over holistische begrazing en drempels voor boeren om mee te doen aan Groene Contour.

2.3 GEZONDE LEEFOMGEVING

2.3.1 De groene klimaatactieve stad

In het thema **groenblauwe, klimaatactieve stad** zetten we in op het klimaatbestendig maken van de bebouwde leefomgeving van de provincie Utrecht (zowel in steden als in dorpen). Dit doen we door bij te dragen aan meer groen en waterberging in de stad. Hiermee werken we niet alleen aan een klimaatbestendige leefomgeving, maar ook aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor nu én in de toekomst.

Basisfinanciering

1. Bijdragen aan provinciale en gemeentelijke beleidsvorming door inbreng van NMU-visie en agenda.

In 2023 hebben we de volgende activiteiten ondernomen:

- In september hebben we, in samenwerking met de Provincie Utrecht, het Nationaal Daken Plan, Regioplatform Woningcorporaties Utrecht, het Netwerk Water en Klimaat en IVN een netwerkbijeenkomst georganiseerd over vergroening van de leefomgeving (tuinen, daken).
- We hebben een tool ontwikkeld waarmee we dakeigenaren helpen de juiste keuze te maken: de online Duurzame DakenWijzer – te vinden op het servicepunt Duurzame Daken.
- We hebben het overzicht van leveranciers van groene daken uitgebreid: in aantal en in punten waarop ze zich onderscheiden.

2. Ondersteunen van bewonersinitiatieven, versnellen van de 'beweging van onderop'.

- **Klimaatambassadeurs:** De NMU heeft in 2023 3 trainingen georganiseerd, over o.a. waterberging in de tuin en een training tot tuincoach. In totaal hebben circa 100 inwoners (lokale initiatieven, groepen, individuen, ambassadeurs) deelgenomen. We hebben ondersteuning of advies geboden aan circa 10 lokale initiatieven.

In 2021 en 2022 was het jaarthema van de NMU: toekomstbestendig bouwen. Om aandacht te vragen voor de kansen die om middels duurzame woningbouw huidige problemen op te lossen en toekomstige problemen te voorkomen, publiceerden we in 2022 het Handboek 'Bouwen voor de Toekomst'. In 2023 interviewden we vier wethouders van gemeenten die voor goud tekenden en leverden we opinieartikelen aan die zijn gepubliceerd in Binnenlands Bestuur en Bouwwereld. Ook lobbyden we succesvol namens de 12 Natuur en Milieufederaties bij Minister Hugo de Jonge om het Utrechts Convenant als voorbeeld te nemen voor wetgeving.

Projectfinanciering

- In 2023 heeft de NMU het **Servicepunt Duurzame Daken** voortgezet. Hiermee zijn zowel bedrijven, particulieren en buurten (verder) geholpen met het verduurzamen van hun daken. We hebben het servicepunt verrijkt met een overzicht van leveranciers. We bieden inzicht in welke producten en aanvullende diensten verschillende leveranciers bieden.

- Ook hebben we samengewerkt met het Nationaal Dakenplan en input geleverd voor de Facts and Values en Handreikingen (groen-blauwe daken, geel/groene daken).
- **Duurzame daken Utrecht, Stichtse Vecht en Zeist:** In opdracht van de gemeente Utrecht hebben we het Servicepunt Duurzame Daken voor Utrecht gemaakt. Hiermee enthousiasmeren en ondersteunen we bewoners. Ook heeft de NMU een inhoudelijke sessie over dakenbeleid georganiseerd voor beleidsmedewerkers van verschillende afdelingen (ook van omliggende gemeenten). Voorbereiding startte in 2023. Met subsidie van gemeente Stichtse Vecht hebben we bewonersavonden georganiseerd en een collectieve inkoopactie. Hierin is samengewerkt met lokale partners als het Milieu Educatief Centrum en de gemeente zelf. Gemeente Zeist gaf opdracht tot het inrichten van een Zeister Servicepunt Duurzame Daken, het enthousiasmeren van bewoners en het opleiden van Duurzame Dakcoaches. We organiseerden verschillende events, waaronder een deelname aan een event van de Boswerf (standje met leveranciers en inkoopactie, flyer), een bewonersavond in mei (met leveranciers) en een training voor duurzame dakcoaches.

2.3.2 Gezonde leefomgeving en duurzame mobiliteit

De NMU streeft naar schone lucht voor iedereen op elke plek in de provincie Utrecht. Daartoe heeft de NMU als doelstelling om op een aansprekende manier ervoor te zorgen dat het potentieel voor alternatieve (al dan niet elektrische) vervoersmiddelen beter benut wordt en dat we slimmer met (duurzame) mobiliteit omgaan ter verbetering van de luchtkwaliteit en de gezondheid van de Utrechtse bewoners.

Basisfinanciering

1. De NMU levert een bijdrage aan de uitvoeringsagenda Gezonde Lucht. Dit doet zij door:

- de trekker voor de werkgroep mobiliteit binnen de uitvoeringsagenda te leveren;
- een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de volgende onderwerpen van de uitvoeringsagenda: Op naar Zero-emissie gemeenten, Stimulering fietsgebruik, dialoog met omgeving over snelheidsbeperkingen in kwetsbare gebieden, Schoon Bezorgd;
- een inhoudelijke bijdrage te leveren aan het onderwerp houtstook van de uitvoeringsagenda Gezonde Lucht;
- inclusief het ambassadeurschap op dit onderwerp. (kerntaak 2)

2. De NMU levert een bijdrage aan provinciale en gemeentelijke beleidsvorming op schone lucht en mobiliteit. Dit doet zij door een actieve bijdrage te leveren aan de regionale Mobiliteitsstrategie (Klimaatakkoord), omgevingsvisies en andere beleidstrajecten van de provincie en de 26 gemeenten. Onderdeel van de inbreng is het stimuleren van gemeenten met nieuwbouwplannen en ontwikkelaars om mobiliteit in deze nieuwe projecten en wijken anders en meer toekomstbestendig te gaan inrichten (o.a. met deelconcepten, mobiliteit als een dienst). (kerntaak 2)

3. De NMU levert een bijdrage aan de provinciale Adviesraad snelfietsroutes en brengt daar kennis en inzichten mee, onder andere met betrekking tot fietsinfrastructuur in relatie tot natuurgebieden, (kerntaak 2) en bijdragen aan provinciale en gemeentelijke beleidsvorming door inbreng van NMU-visie en agenda.

De NMU heeft als volgt bijgedragen aan provinciale en gemeentelijke beleidsvorming:

- **Beleidsvorming:** De NMU heeft input geleverd rondom luchtkwaliteit en duurzame mobiliteit in diverse beleidstrajecten bij Utrechtse gemeenten, o.a. over deelmobiliteit voor de gemeente Nieuwegein, en voor de herziening van de provinciale Omgevingsverordening.
- **Alternatief Ring Utrecht:** We hebben actief meegedacht met de provincie Utrecht en de gemeente rondom het Alternatief Ring Utrecht en de lobby richting het Rijk.
- **Adviesraad Fietsroutes:** We hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de fietsinfrastructuur in de provincie Utrecht door actieve deelname aan de Adviesraad Fietsroutes, inclusief de diverse adviezen en communicatietrajecten daarbinnen, waaronder adviezen rondom doorfietsroutes in kleine kernen en inclusiviteit op het fietspad.
- Voor Utrechtse gemeenten hebben we, n.a.v. een eerdere kennissessie, een vervolgesprek georganiseerd over **deelmobiliteit** en de kansen voor het faciliteren en aanjagen van bewonersinitiatief.

4. De NMU participeert in de beleidsvorming bij het programma Gezond en Veilig provincie Utrecht door een inhoudelijke inbreng in 2021 en het betrekken van inwoners. (kerntaak 3)

Met de accounthouder is besproken dat dit specifieke punt, door interne ontwikkelingen bij de provincie, anders opgepakt is. We zetten in op het betrekken van inwoners bij gezonde mobiliteit. In 2023 hebben we het Servicepunt Gezonde Mobiliteit verder geactualiseerd en via het Servicepunt aandacht gevraagd voor gezonde mobiliteit, o.a. met een socialmedia-campagne tijdens de Mobiliteitsweek in september.

Projectfinanciering

- In 2023 werkten we volop aan de uitvoering (samen met Milieucentrum Utrecht) van het 3-jarig programma **Samen meten Utrecht**. De rol van de NMU en het MCU in het project, is het vormgeven van het communitymanagement en om Samen Meten Utrecht verder te ontwikkelen als platform voor citizen science. Het doel is om burgers te betrekken bij hun leefomgeving door hen data te laten verzamelen met diverse meet- of onderzoeksprojecten, zoals Snuffelfiets (meten luchtkwaliteit) en Telraam (meten verkeer).
- **Urban Releaf:** In 2023 speelden we een cruciale rol in de opstart van het Europees onderzoeksproject UrbanReleaf. Hier werken we samen met de Gemeente Utrecht en Provincie Utrecht aan het thema hittestress in de meest versteende wijken van de gemeente Utrecht. Door burgers actief te betrekken bij het verzamelen van data over hitte, streven we ernaar samen met inwoners oplossingen te vinden voor een koelere en leefbaardere leefomgeving.
- **Bedrijventerrein De Wetering-Haarrijn:** Dit jaar hebben we bijgedragen aan het mobiliteitsprogramma op De Wetering-Haarrijn door middel van het organiseren van een werkgeversbijeenkomst, het onderhouden van contacten met werkgevers, het helpen bij verbeteringen van het openbaar busvervoer, het opzetten van een nieuw deelfietsensysteem en diverse communicatie-uitingen ter ondersteuning.

2.4 WERKVELDOVERSTIJGENDE WERKZAAMHEDEN

Basisfinanciering

1. Bijdragen aan provinciale beleidsvorming. Vanuit een onafhankelijke positie stem geven aan natuur en milieu en signaleren van kansen voor transitie naar duurzaamheid. Zoveel mogelijk aan de voorkant, dus vroeg in het proces, via ambtelijke inbreng en politieke agendering. Op basis van expertise, voelsprietten en ervaring in de praktijk planvorming en besluitvorming voeden.

De NMU brengt haar agenda en standpunten in, en biedt handelingsperspectief om deze zo goed mogelijk mee te kunnen nemen in provinciale en gemeentelijke besluitvormingsprocessen. Dit doet de NMU op basis van jarenlange expertise, voelsprietten en ervaring in de praktijk. Hiermee leveren we impact op (politieke) besluitvorming rondom thema-overstijgende onderwerpen;

Op diverse manieren heeft de NMU het afgelopen jaar de besluitvorming en politiek beïnvloed, mede voortkomend uit de hierboven genoemde samenwerkingen, bijvoorbeeld:

- **De natuurvisie** van de gezamenlijke Oostbroekorganisaties. Met Staatsbosbeheer, IVN, Natuurmonumenten, Utrechts Landschap en Landschap Erfgoed Utrecht hebben we samen onze Utrechtse Natuurvisie 2050 opgesteld en aangeboden tijdens onze zomerbijeenkomst aan provincie Utrecht (GS en PS), Utrechtse gemeenten en de Utrechtse waterschappen. Om de visie ook daadwerkelijk onderdeel uit te laten maken van gebiedsprocessen en toekomstige ontwikkelingen, zijn we sindsdien in gesprek gegaan met verschillende platforms, zoals U10 (ambtelijk en bestuurlijk), netwerk Water Vallei en Eem, de adviesgroep landbouw, de ambtenaren van de provincie en RSG Oost en West. Ook brengen we deze kennis in bij de verschillende trajecten waar we aan tafel zitten, met als doel een robuust en toekomstbestendig ecosysteem in de provincie Utrecht.

2. Bijdragen aan realisatie van beleidsdoelen (zowel provinciaal als gemeentelijk). In regionale processen bijdragen aan de uitvoering van provinciale programma's en ambities als belangenbehartiger voor natuur, milieu en duurzaamheid.

Behalen gewenste impact door agendering, het bieden van handelingsperspectief en verbinden van organisaties binnen het professionele netwerk van de NMU. Dit doen we door deel uit te maken van, en actief te acteren in het professionele regionale netwerk.

- **Bestuurlijk overleg en advisering:** De NMU is betrokken bij verschillende bestuurlijke processen en overleggen, onder meer met politici en bestuurders van provincie, gemeenten, Waterschappen, ROM Utrecht Region, Utrecht Sustainability Institute etc. Hier brengen we gevraagd en ongevraagd onze adviezen in, gebaseerd op onze eigen agenda, of een gezamenlijke agenda met samenwerkingspartners.
- **Community en netwerken:** Samen met de inwoners en professionals uit de provincie Utrecht werkt de NMU aan een groene en duurzame provincie. NMU-medewerkers treden dikwijls op verzoek op bij bijeenkomsten van lokale groepen, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Onze focus ligt op het zo goed mogelijk ontwikkelen en

onderhouden van ons netwerk. Het netwerk stelt ons in staat om te blijven werken aan onze doelstellingen en voedt ons met nieuwe trends en ontwikkelingen. We hebben ca. 150 lokale groepen in ons netwerk zitten. Bij verschillende ontwikkelingen vertegenwoordigen we ook partijen uit ons netwerk. Vanuit onze Servicepunten (Energie, Circulaire Economie, Mobiliteit, Duurzame Daken, Ruimte en Groen aan de Buurt) ondersteunen we lokale energiecorporaties, initiatiefnemers en diverse bewonersgroepen, met het realiseren van hun doelstellingen. Dit jaar is ook het servicepunt Lokaal Voedsel gelanceerd.

- **Professionele netwerk:** Binnen het professionele netwerk werken we vaak op projectbasis samen. In de samenwerking met partijen zorgen we voor versterking van elkaars krachten. Partijen waar we o.a. mee in contact zijn, zijn: USI, Vitens, energiebedrijven, kennisinstellingen zoals de HU, UU, VNO-NCW, MVO Nederland, Cirkelstad, ROM, LTO en de agrarische collectieven en vele anderen. We werken samen op het gebied van concrete projecten in het veld en trekken gezamenlijk op in de regionale lobby.

3. Ondersteunen van bewonersinitiatieven, versnellen van de "beweging vanuit de samenleving". Deze kerntaak heeft een duidelijke link met de bovenstaande kerntaken: overheden hebben de samenleving nodig om draagvlak voor beleid te verkrijgen en om doelen te realiseren. De samenleving is steeds actiever met eigen initiatief en kan daarbij vaak niet zonder de overheid. De NMU kent de koplopers, ondersteunt bewoners en lokale initiatieven met servicepunten, is intermediair en verbindt initiatieven aan overheden waar ze elkaar nodig hebben voor realisatie.

De NMU levert impact op (politieke) besluitvorming, landelijk en provinciaal, door de verbinding te leggen met bewonersinitiatieven en andere maatschappelijke organisaties, en ontwikkelt succesvolle initiatieven in Utrecht.

De NMU speelt een coördinerende rol in het Oostbroekverband van de provinciale natuurorganisaties, is actief in de landelijke samenwerking van de Natuur- en Milieufederaties (NMF's) en stemt van daaruit landelijk ook af met andere natuur- en milieuorganisaties in de Groene 11. Binnen het samenwerkingsverband van de 12 provinciale NMF's werken we aan een aantal omvangrijke projecten samen met de andere NMF's, waaronder de projecten Plan Boom, Nacht van de Nacht, Energietuinen en de participatiecoalitie. Thema's waaraan in ieder geval gezamenlijk wordt gewerkt zijn: energie, biodiversiteit en circulaire economie.

Kennistoename, inspiratie en bewustwording bij onze doelgroepen en achterban door inzet van diverse communicatiemethodes.

Onze communicatiestrategie bestaat uit een aantal pijlers:

1. Focus op doorbraakmomenten
2. Inspelen op de politieke agenda en agenderen
3. Daar waar mogelijk inzetten op concrete producten
4. Snelle acties met impact
5. Algemene communicatie NMU.

Door de activiteiten en communicatie-uitingen te clusteren wordt het bereik en de impact groter en krijgt de NMU een duidelijker herkenbaar profiel. Het afgelopen jaar heeft de NMU

meer de focus gelegd op kortere, krachtigere activiteiten, waarbij waar mogelijk ingespeeld wordt op de regionale en politieke agenda. Het communicatiewerk bestaat deels uit algemene NMU-communicatieactiviteiten en deels uit projectgebonden werkzaamheden. De NMU-website vormt hierin een centrale plek.

Communicatiemiddelen en bereik

Onze corporate website en campagnewebsites trokken in 2023 33.000 bezoekers. De algemene NMU-nieuwsbrief wordt maandelijks verstuurd naar 2600 lezers. Daarnaast bereiken we nog 4254 abonnees met project en thematische nieuwsbrieven. De NMU is actief op social media, op LinkedIn, Instagram, X en Facebook. Op LinkedIn hebben we 3627 volgers. Op Instagram 780 volgers. Op Facebook 1700 volgers. En op X 4.510 volgers. Dit betekent dat alle kanalen ten opzichte van afgelopen jaar zijn gegroeid. De groei was het sterkste op LinkedIn, waar het volgersaantal van 2374 naar 3627 volgers steeg. Daarnaast verschenen we regelmatig in de media. We stuurden ongeveer 13 persberichten uit en verschenen hiermee 69 keer in de media.

2.5 Activiteiten van het bestuur

In 2023 was de NMU wederom zeer actief en zichtbaar in de regio op alle hierboven besproken thema's. Op een aantal thema's leidde ontwikkelwerk in de afgelopen jaren tot uitvoeringsprogramma's. Tevens was de NMU actief op landelijk niveau, bijvoorbeeld in de landelijke werkgroep Circulaire economie in de regio. Maar ook via onze landelijke projecten, zoals op de thema's klimaat en natuur.

Evaluaties

Roulerend is een projectleider verantwoordelijk voor het bewaken van het overzicht van uit te voeren evaluaties door de NMU. Deze trekker zorgt ook voor de analyse van de evaluaties in totaal, haalt er de geleerde lessen uit en zorgt voor terugkoppeling aan het team. Gezamenlijk met het team wordt besloten of geleerde lessen omgezet worden in structurele afspraken in onze werkwijze.

Organisatorische zaken

In 2023 is de organisatiestructuur van de NMU aangepast aan het nieuwe beleidsplan. Dit betekent concreet dat drie teams zijn geformeerd: klimaat, gezonde leefomgeving en natuurinclusieve samenleving. De projectleiders en de communicatiemedewerkers zijn verdeeld over deze teams om een integrale werkwijze te bevorderen.

Voor de extra projecten waar we aanvullende financiering voor verkrijgen, maar waarvoor binnen de vaste formatie geen uren meer beschikbaar zijn, huren we externe opdrachtnemers in. In 2023 hebben we 9 zzp'ers ingezet op diverse projecten op het gebied van energie, duurzame landbouw, circulaire economie en communicatie. We hebben 4 communicatie stagiaires gehad en 3 stagiaires voor onderzoek op citizen science, circulaire economie en klimaatadaptatie. De NMU levert in diverse gezamenlijke NMF-projecten een actieve bijdrage.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

De NMU heeft duurzaamheid in haar DNA verankerd. Dit betekent dat we niet alleen werken aan een duurzame en mooie provincie Utrecht, maar daar ook als organisatie zelf aan bijdragen ("walk the talk"). Een paar voorbeelden:

- We stimuleren werknemers om op de fiets naar het werk te gaan door middel van een fietsregeling. 100% van de medewerkers komt op de fiets of met het openbaar vervoer.
- Daarnaast zorgen we ervoor dat benodigde catering biologisch is en vegetarisch is, en streven we naar veganistisch. Daarbij stimuleren we catering die zoveel mogelijk afkomstig is uit de streek.
- In 2017 zijn we verhuisd naar een duurzamer pand. Zowel de energievoorziening, als de isolatie is duurzamer. We scheiden ons eigen kantoorafval. Met de andere huurders wordt gekeken welke maatregelen verder nog mogelijk zijn.

Vrijwilligersbeleid NMU

Bij de NMU zijn regelmatig vrijwilligers aan het werk. Ze melden zich zelfstandig bij de NMU. Soms zijn het mensen die naast hun werk graag bijdragen aan een duurzame samenleving. Vaak gaat het om personen die op zoek zijn naar een volwaardige baan, waarbij dat niet

direct lukt via sollicitaties, bijvoorbeeld omdat ze een tijdje uit de roulatie zijn geweest. Op deze manier doen ze bij de NMU relevante werkervaring op en bouwen ze aan hun professionele netwerk. Hierdoor is het vervolgens mogelijk om toch aan volwaardig werk te komen, vaak met een aanbeveling vanuit de NMU. In 2023 is er geen vrijwilliger bij ons intern aan de slag geweest, maar er hebben wel veel vrijwilligers bijgedragen in onze projecten, zoals de aanleg van Heuvelrugtuinen, uitdeelacties van bomen en plantacties.

Gedragcodes: 8 principes van Good Governance Code Cultuur

De NMU voldoet aan de 8 principes van Good Governance Code Cultuur. De hoofdthema's daarin zijn: waarde scheppen voor en in de samenleving, integer en rolbewust handelen, zorgvuldig besturen en goed toezicht uitvoeren. De NMU is tevens door het CBF erkend als goed doel en voldoet daarmee aan de Code Goed Bestuur. De manier waarop de NMU is georganiseerd is vastgelegd in onze statuten. Hierin is onder meer het bestuursmodel vastgelegd. Samengevat:

- De directie vormt het bestuur. In 2023 bestond het bestuur uit Josja Veraart -voorzitter, tevens directeur-bestuurder en Sonja Sars -adjunct-directeur.
- Op het bestuur wordt toezicht gehouden door een onafhankelijke Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat (op dit moment) uit 9 mensen en komt 5 keer per jaar bijeen. De Raad van Toezicht is onder meer belast met het toezicht op de algemene gang van zaken binnen de stichting, met het toezicht op het door de directie gevoerde beleid en beheer en met het toezicht op het functioneren van de directie.
- De NMU kent ook een Raad van Advies. Deze Raad bestaat uit maximaal 21 leden, waarvan 14 afkomstig zijn uit het lokale netwerk. De overige 7 leden zijn werkzaam bij Utrechtse organisaties. De Raad functioneert als klankbord voor de directie en RvT van de NMU. Driemaal per jaar komt de Raad bijeen. De leden bespreken actuele natuur- en milieuthema's, leveren ideeën en geven advies over de werkzaamheden van de NMU.
- De NMU streeft naar een zo groot mogelijke efficiëntie van inzet van middelen en impact voor de samenleving.
- De taken en verantwoordelijkheden zijn statutair vastgelegd en sluiten aan bij de "8 Principes Good Governance".
- De NMU heeft een eigen integriteitsbeleid en risicobeleid. De medewerkers zijn op de hoogte van het integriteitsbeleid. Het risicobeleid wordt jaarlijks met de medewerkers geactualiseerd en vastgesteld.

Bestuur, Raad van Toezicht en Raad van Advies

Directie en raad van toezicht

De directie vormt het bestuur van de Stichting en heeft de eindverantwoordelijkheid voor de (dagelijkse) leiding en de uitvoering van programma's en activiteiten van de NMU. De directie is verantwoordelijk voor de financiële positie van de stichting en haar resultaten en bestaat uit een directeur en een adjunct-directeur met een onderlinge taakverdeling t.a.v. de dagelijkse leiding, onder eindverantwoordelijkheid van de directeur. De directie wordt benoemd door de Raad van Toezicht voor onbepaalde tijd.

Op 21 april 2023 en op 13 november 2023 hebben de reguliere bestuurlijke overleggen met de provincie plaatsgevonden. Hierbij werd de voortgang van de uitvoering van het vierjarenprogramma besproken en een aantal inhoudelijke onderwerpen. Tevens is het accounthouderschap na de provinciale verkiezingen overgegaan naar een andere gedeputeerde. Het bestuurlijk overleg in november was het eerste overleg met deze gedeputeerde.

De Raad van Toezicht is belast met het toezicht op:

- de algemene gang van zaken binnen de stichting;
- het door de Directie gevoerde beleid en beheer;
- het toezicht op het functioneren van de Directie.

De Raad van Toezicht bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste elf personen. De leden worden door de RvT zelf benoemd, op basis van profielen, voor een periode van (maximaal) vier jaren en zijn na afloop daarvan voor maximaal één volgende periode van (maximaal) vier jaren herbenoembaar. De leden van Raad van Toezicht en Raad van Advies ontvangen geen bezoldiging.

Bezoldiging directie

De Raad van Toezicht stelt het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vast. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning wordt aangesloten bij het karakter van de stichting. Deze is ook in overeenstemming met evt. wettelijke voorschriften of subsidievoorwaarden. De bezoldiging van de directie is in 2021 door de RvT gecontroleerd en vastgesteld. Voor de specificatie van de beloning topfunctionarissen zie jaarrekening.

2.6 Activiteiten van de Raad van Toezicht en Raad van Advies

Raad van Toezicht

De RvT bestond in 2023 uit negen leden. De leden van de RvT kwamen in 2023 vier maal bij elkaar in een reguliere vergadering. Daarnaast nam de RvT – net als eerdere jaren – deel aan de jaarlijkse excursie van de Raad van Advies (RvA) en nam een (wisselend) RvT-lid deel aan de RvA-vergaderingen.

De directie bereidt de vergaderingen voor in nauw overleg met de voorzitter van de RvT. De directie is altijd aanwezig bij de RvT vergaderingen. De RvT wordt elke bijeenkomst geïnformeerd over de voortgang van de werkzaamheden van de NMU. De voortgangsberichten van de directie maken hier onderdeel van uit, maar ook presentaties door NMU-medewerkers over een inhoudelijk onderwerp. Vier keer per jaar krijgt de RvT een financiële tussenrapportage.

Diverse formele zaken zijn aan de RvT ter goedkeuring voorgelegd, waaronder de jaarrekening en het jaarverslag 2022, in aanwezigheid van de accountant (goedgekeurd op 6 juni 2023). Het nieuwe meerjarenbeleidsplan van de NMU is begin 2023 goedgekeurd door de RvT.

De begroting en het werkplan 2024 zijn in december 2023 goedgekeurd. Tevens is het risicobeleid geactualiseerd. In 2023 zijn ook de reglementen en de bemensing van de personele en financiële commissie vastgesteld. De RvT beschikte reeds over een Toezichtplan, dat de inhoud heeft van het reglement RvT. In het Toezichtplan wordt – in aanvulling op de statuten – ingegaan op de gedeelde waarden, uitgangspunten en kerntaken van de RvT.

Eind 2023 heeft de RvT zijn jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd. Hierin heeft de RvT tevens zijn prioritaire thema's voor 2024 vastgelegd, namelijk strategisch relatiebeheer. Halverwege het jaar is een van de leden van de RvT aan het einde van haar zittingstermijn gekomen en heeft zij afscheid genomen. Werving heeft nog geen geschikte opvolger opgeleverd en zal in 2024 worden voortgezet. Eind 2023 heeft een van de leden, tevens lid van de financiële commissie besloten de RvT te verlaten. Voor zijn opvolging wordt in 2024 een vervanger gezocht. 2023 was tevens het laatste jaar van de voorzitter, na de twee statutaire zittingstermijnen. Eind 2023 is een nieuw voorzitter gevonden (Caroline Porsius, programmadirecteur bij Staatsbosbeheer). Zij zal in 2024 formeel van start gaan. Naast de toezichthoudende taken heeft de RvT een adviserende rol richting de directie. Zo heeft de RvT o.a. geadviseerd over de volgende projecten en ontwikkelingen: de natuurvisie van de gezamenlijke Oostbroekorganisaties en de nieuwe governancestructuur van de samenwerkende Natuur en Milieufederaties. De Raad van Toezicht voelde zich ook in 2023 goed gevoed door de directie en was wederom heel tevreden over de samenwerking met de directie van de NMU.

Raad van Advies

De voorzitter van de RvT of leden van de RvT zijn aanwezig geweest bij alle vergaderingen van de Raad van Advies van de NMU. In de RvA zitten voor een belangrijk deel vertegenwoordigers van het netwerk van lokale natuur- en milieuorganisaties. Verder komt een aantal leden vanuit maatschappelijke organisaties. Anderen zijn afkomstig vanuit het bedrijfsleven en actief op het werkveld van de NMU. In 2023 zijn een aantal leden aan het einde van hun zittingstermijn gekomen, en zijn een aantal nieuwe leden geworven. Ook de voorzitter is eind 2023 aan het einde van haar tweede zittingstermijn gekomen, haar opvolger is geworven en start begin 2024. De Raad van Advies bestaat nu uit 17 leden. De Raad van Advies vergaderde in 2023 tweemaal (fysiek) en adviseerde de directie en RvT op de volgende thema's: de Natuurvisie, Toekomstbestendige woningbouw en duurzame daken en de FIXbrigade. Daarnaast heeft de RvA input gegeven op het nieuwe meerjarenbeleidsplan. In september heeft de excursie van de RvA en RvT plaatsgevonden naar 'Land in zicht'; een samenwerking met Plan Boom en boerderij Stoutenburg die aan de slag is met Agroforestry. Aansluitend heeft de RvA ook meegedacht over deze thema's.

2.7 Vooruitblik 2024 en verder

Context

De wereldwijde politieke spanningen zijn in 2023 alleen maar toegenomen. Ook de wereldwijde vluchtelingenstromen leggen een grote druk op de samenleving. Daarnaast bepalen bestaanszekerheid en stikstof de politieke agenda's en zorgden deze thema's voor grote maatschappelijke onrust. Er is een grote roep om meer woningen te bouwen, tegelijkertijd zit de woningbouw op slot in Nederland door het stikstofprobleem. De provinciale verkiezingen en de landelijke verkiezingen in 2023 hebben een politieke aardverschuiving laten zien. Veel mensen voelen zich niet meer gehoord of vertegenwoordigd door de landelijke politiek.

Werkwijze NMU

Er zijn grote maatschappelijke uitdagingen waar we de komende jaren voor staan. De positie van natuur- en milieuorganisaties lijkt verder onder druk te komen staan. De komende jaren werken we daarom aan een herpositionering van onze strategie en een herformulering van onze boodschap. Wij werken aan een duurzame en mooie provincie Utrecht voor al haar inwoners. Afgelopen jaar hebben we in ons beleidsplan de keuze gemaakt voor een meer integrale aanpak van de grote opgaves waar we voor staan: een klimaatneutrale samenleving, robuuste ecosystemen en een gezonde leefomgeving. Deze drie pijlers vormen het kompas van ons beleidsplan. De komende jaren gaan we onze aanpak anders vertalen zodat grotere groepen mensen zich hierin herkennen. We blijven werken aan de relatie met onze achterban met als doel deze te versterken en te verbreden zodat wij hen op een goede manier kunnen blijven vertegenwoordigen.

Financieel

Komend jaar (2024) is het laatste jaar van onze huidige provinciale programma financiering (exploitatiesubsidie). De gesprekken hierover zijn opgestart en de eerste signalen zijn positief. In 2024 werken we aan een nieuw voorstel waarmee we kunnen bijdragen aan de provinciale doelen op klimaat, natuur en leefomgeving. Het nieuwe (op dit moment nog te formeren) kabinet zal wellicht anders aankijken tegen het reserveren van middelen voor o.a. de klimaataanpak. Samen met onze collega-organisaties beraden we ons op een effectieve strategie. We merken daarnaast een toenemende vraag van lokale overheden om te ondersteunen bij het zetten van stappen op de verschillende duurzame thema's. Onze rol ligt vaak in het verbinden van de opgaves waar gemeenten voor staan aan de lokale actieve burgerbeweging. Ook het bedrijfsleven zoekt naar inspiratie en mogelijkheden om stappen te zetten richting een duurzame bedrijfsvoering. Als NMU ondersteunen we graag bedrijven die daadwerkelijk duurzame keuzes maken.

2.8 Al meer dan 25 jaar steun van de Postcode Loterij

Vorig jaar kon het project Boer&Buur met Natuur van start gaan, dankzij een extra bijdrage van de Postcode Loterij (Foto: Mark van Stokkom voor Herenboeren Nederland)

De Natuur en Milieufederaties mogen al meer dan 25 jaar rekenen op de steun van de Nationale Postcode Loterij. De vaste jaarlijkse bijdrage van 2,25 miljoen euro maakt het mogelijk dat wij ons samen met ruim 1.200 lokale initiatieven kunnen blijven inzetten voor mooie en duurzame provincies. De impact die we hiermee realiseren, was niet mogelijk geweest zonder deze hulp. Wij zijn de Postcode Loterij en alle deelnemers dan ook heel dankbaar voor hun bijdrage.

Annie van de Pas, directeur van de Natuur en Milieufederaties: "De bijdrage van de Loterij is al ruim 25 jaar een fundament voor de realisatie van vele mooie lokale projecten in de 12 provincies en zorgt ook voor een belangrijke impuls voor landelijke projecten zoals Energietuinen en Plan Boom. Het is fantastisch dat we, dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij, in heel Nederland extra meters kunnen maken."

Extra schenkingen

Naast de jaarlijkse bijdrage kunnen we een beroep doen op een extra schenking van de loterij voor bijzondere projecten, zodat we belangrijke stappen kunnen maken richting een klimaatbestendige, natuurinclusieve en circulaire samenleving. De projecten [Plan Boom](#) en [Energietuinen](#) zijn hier voorbeelden van. Projecten die we zonder deze extra bijdrage niet hadden kunnen uitvoeren. Een relatief nieuw project dat we vorig jaar gestart zijn met hulp van de loterij is [Boer&Buur met Natuur](#). In iedere provincie gaan twee coalities aan de slag, die groene boeren en actieve burens bij elkaar brengen. Door dit netwerk krachtig bij te staan, werken we aan meer biodiversiteit, een beter klimaat, circulair grondstofgebruik en gezonde & diervriendelijke voeding. Oftewel: een toekomstbestendige landbouw.

2.9 Begroting 2024

	Begroting 2024	Realisatie 2023	Begroot 2023
Baten	€	€	€
Baten particulieren		4.000	4.000
Baten bedrijven			
Baten loterijorganisaties			
Baten subsidies van overheden			
Provinciale basissubsidie	352.638	369.793	357.675
Subsidie Provincie Utrecht	192.355	668.970	317.349
overige			
Subsidie overige overheden	20.130	199.148	129.042
Subsidies andere partijen	10.000	17.551	-
Subsidie PU in acquisitie	248.755	-	288.730
Subsidie overige partijen in acquisitie	228.521	-	-
Totaal Baten subsidie van overheden	1.052.399	1.255.462	1.092.796
Baten verbonden organisaties zonder winststreven	393.690	295.103	308.000
Baten andere organisaties zonder winststreven	57.128	80.526	57.050
<i>Som van de geworven baten</i>			
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	438.813	422.613	566.025
Nog acquireren	276.599		
Overige baten	-	-	-
Som van de baten	2.222.629	2.057.731	2.027.871

Lasten	Begroting 2024		Realisatie 2023		Begroting 2023	
		€		€		€
<u>Besteed aan doelstellingen</u>						
Klimaat: klimaat neutrale provincie in 2040	38%	854.064	34%	711.055	33%	658.945
Natuur: robuuste ecosystemen in de Provincie Utrecht in 2040	26%	570.729	34%	704.599	20%	414.221
Gezonde leefomgeving:	18%	400.651	20%	420.774	23%	463.721
Basisactiviteiten	13%	280.984	10%	211.822		0
Totaal besteed aan doelstellingen		2.106.428		2.048.251		1.536.887
Wervingsbaten	5%	116.201	2%	49.899	24%	489.414
Beheer en administratie kosten verkrijging projectsubsidies						
Som van de lasten		2.222.629		2.098.150		2.026.301
Saldo voor financiële baten en lasten		-		(40.419)		1.570
Saldo financiële baten en lasten		-		1.680		(1.570)
Saldo van baten en lasten		-		(38.739)		-

3. DE FINANCIËLE POSITIE VAN DE STICHTING

3.1 Staat van Baten en Lasten

Het jaar 2023 wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 38.739. Begroot was nihil resultaat. Dit negatieve resultaat hangt samen met het besteden van uren 2022 uit de programmasubsidie van provincie Utrecht.

De vierjarige programmasubsidie van de Provincie Utrecht wordt jaarlijks afgerekend. Tussentijds is het mogelijk om uren te schuiven tussen de jaren. Uren die niet zijn gemaakt worden aan het eind van het jaar verwerkt in de egalisatiereserve. Het overige resultaat is toegevoegd aan de continuïteitsreserve. In 2023 zijn deze uren uit eerdere jaren ingezet en benut voor de provincie Utrecht. Deze zijn dus vanuit de egalisatiereserve bekostigd.

Aan de doelstelling werd in totaal € 2.048.251 uitgegeven. Dat is 98% van het totaal van de lasten. Van de baten is 18% afkomstig van de programmasubsidie van de Provincie Utrecht. Aan activiteiten van de samenwerkende Natuur en Milieufederaties is 14% besteed en aan projecten van de Provincie en andere overheden 58%. De overige 10% van de baten komt met name van de vaste bijdrage van de regionale natuurorganisaties.

3.2 Balans en beleid t.a.v. reserves

Toelichting op de balans en de reserves

De NMU streeft naar een continuïteitsreserve van 4 – 5 maanden van de vaste lasten. Dit wordt jaarlijks herijkt, waarbij gekeken wordt naar de ontwikkeling in de omvang van de organisatie. Dit vermogen dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers, fluctuatie in projectinkomsten en als achtergronddekking bij het nemen van risicovolle beslissingen. De continuïteitsreserve na resultaatbestemming bedraagt in 2023 € 627.677. Daarmee is de continuïteitsreserve op niveau.

De Provincie Utrecht stelt als voorwaarde dat de reservevorming van subsidiënten niet meer dan 10% van de basissubsidie mag bedragen. Conform de beleidsregels van de Provincie Utrecht worden de door de provincie gefinancierde basistaken jaarlijks afgerekend en worden eventueel nog te maken kosten en/of teveel gemaakt kosten toegevoegd/ onttrokken aan de tot dit moment opgebouwde egalisatiereserve.

De reservevorming in het Eigen Vermogen voldoet aan de VFI-richtlijn, namelijk:

- De egalisatie is bedoeld om het overschot/tekort van uren uit de 4-jarige programmafinanciering van de Provincie Utrecht op te vangen.
- de continuïteitsreserve is bedoeld om risico's op korte termijn op te vangen.
- er wordt geen andere reserve gevormd, zonder dat deze bestemd is.

De liquiditeiten van de stichting zijn ondergebracht op meerdere spaarrekeningen, waar geen vermogensrisico's aan verbonden zijn. De NMU belegt niet.

4. VERANTWOORDINGSVERKLARING 2023 STICHTING NATUUR EN MILIEUFEDERATIE UTRECHT

De leden van de directie en de Raad van Toezicht van de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) onderschrijven de volgende principes:

1. Binnen de NMU wordt de functie 'toezichthouden' (vaststellen of goedkeuren van plannen, en het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten) duidelijk gescheiden van het 'besturen' en van de dagelijkse leiding over de organisatie.
2. De NMU dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De NMU streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

In deze verantwoordingsverklaring wordt beschreven op welke manier de NMU in 2023 invulling gaf aan deze principes.

Ad 1. Functiescheiding tussen toezicht en uitvoering

Bij de NMU is de uitvoering van het beleid gescheiden van het toezichthouden. Deze scheiding is geregeld in de statuten van 1 februari 2022 waarin is vastgelegd dat de NMU twee bestuurlijke organen kent waarbij de Directie verantwoordelijk is voor de uitvoering van het beleid en de Raad van Toezicht (RvT) voor het toezicht.

De RvT bestaat uit 5 tot 11 personen uit verschillende deelgebieden van natuur en milieu met uiteenlopende vaardigheden en competenties. Ten minste één keer per jaar wordt het eigen functioneren besproken. De RvT komt minimaal 4 keer per jaar bijeen over alle relevante financiële- en beleidszaken. Zij besluit over alle meerjarenbeleidsplannen en (jaar)werkplannen. Conform de statuten van de NMU is het lidmaatschap van de RvT onverenigbaar met de functie van lid van de directie of werknemer van de stichting. De RvT voorziet zelf in zijn vacatures. Conform de statuten van de NMU worden de leden van de directie benoemd door de RvT. De taken en bevoegdheden van de directie, en de onderlinge taakverdeling binnen de directie zijn vastgelegd in het directiestatuut van 16 juni 2010. De directie legt verantwoording af aan de RvT.

Ad 2. Optimale besteding van de financiële middelen

De NMU is in staat om vooraf aan te geven met welke inzet van mensen en middelen welk resultaat kan worden bereikt en om daarover na uitvoering van activiteiten gestructureerd verantwoording af te leggen. Alle beleidsmatige en projectmatige activiteiten zijn gericht op het realiseren van de doelstellingen van de NMU. Dit communiceren we middels het zichtbaar maken van de impact. De directie houdt toezicht op de ureninzet via de

urenregistratie en stuurt medewerkers aan op de gestelde doelen. Bestedingen, zowel financieel als in tijd, behoeven altijd fiattering door de directie.

De Raad van Toezicht wordt ten minste 2x per jaar tussentijds op de hoogte gesteld van de financiële voortgang (viermaands overzichten). De begroting en jaarrekening worden jaarlijks goedgekeurd door de RvT. In 2023 werd het jaarverslag 2022 (inclusief jaarrekening met bijbehorende accountantsverklaring in de vergadering van 6-6-2023 goedgekeurd. Op 12-12-2023 werd het werkplan en de begroting van 2024 goedgekeurd. Daarnaast worden de leden van de RvT voorafgaand aan de vergaderingen d.m.v. voortgangsberichten op de hoogte gebracht van de stand van zaken m.b.t. de uitvoering van het beleid, van knelpunten en bijstellingen. Deze voortgangsberichten worden op de RvT-vergaderingen besproken.

Ad 3. Streven naar optimale relaties met belanghebbenden

De NMU investeert goed in haar netwerk en streeft daarin naar optimale relaties met belanghebbenden. Reguliere overleggen met de diverse gremia dragen hieraan bij. Minimaal twee keer per jaar vindt een bestuurlijk overleg plaats met de subsidieverantwoordelijk gedeputeerde van de provincie. Reguliere bestuurlijke gesprekken vinden onder andere plaats in het Oostbroekverband, de Natuur en Milieufederaties en de GroeneII van landelijke milieuorganisaties. Naast deze reguliere verbanden vinden diverse overleggen plaats met directieleden en bestuurders van onder meer LTO, kennisinstellingen zoals USI, RWS, gemeenten en ondernemers.

Vele lokale natuur- en milieugroepen en groene bewoners in de provincie Utrecht erkennen de NMU als vaandeldrager. Een aantal leden van deze groepen is vertegenwoordigd in de Raad van Advies, alsmede andere stakeholders van bedrijven of kennisinstellingen. Ook buiten deze formele structuur spant de NMU zich in om goede banden te onderhouden met de lokale achterban, bijvoorbeeld via het Adviespunt Ruimte waar mensen terecht kunnen, door bijeenkomsten voor hen te organiseren of hen meer intensief te ondersteunen bij activiteiten naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor de samenwerkende natuur- en milieuorganisaties in de provincie Utrecht vervult de NMU een coördinerende rol. Hiervoor ontvangt de NMU van de terreinbeherende organisaties een jaarlijkse bijdrage. De werkzaamheden worden besproken op het directieoverleg en in bilateraal overleg met de afzonderlijke organisaties.

De NMU heeft vanaf juni 2005 een klachtenprocedure. De klachtenprocedure is in 2021 uitgebreid met een meldpunt integriteitsschendingen. Er zijn in 2023 geen meldingen binnengekomen.

Communicatie vindt op een regelmatige basis en structurele manier plaats. Hierbij worden alle beschikbare communicatiemiddelen, cross-mediaal ingezet. (website, facebook, twitter, nieuwsbrieven). We maken onderscheid in het professionele netwerk, in collectieve bewonersgroepen en –initiatieven en individuele groene Utrechters die het werk van de NMU een warm hart toe dragen. Deze groepen worden zoveel mogelijk op een juiste manier bediend. Geïnteresseerden kunnen zichzelf voor de diverse media aanmelden, zoals voor de

maandelijks nieuwsbrief. Vervolgens wordt structureel gekeken hoe individuen en groepen die zich aan de NMU verbinden, dikwijls via een specifiek thema, ook breder en actiever betrokken kunnen worden.

Utrecht, mei 2024

BIJLAGE 1

Samenstelling Raad van Toezicht

Aan- en aftredingsdata leden Raad van Toezicht:

Naam	Benoemd	Herkiesbaar	Verplicht aftredend	
Jeannette Levels-Vermeer	25 sep 2018		2026	Herkozen in 2022
Marianne Kallen-Morren	15 apr 2014		2023	Afgetreden per 1 juni 2023
Olav-Jan van Gerwen	9 feb 2015		2023	Voorzitter Afgetreden per 1-1-2024
Conny Groot	20 sep 2016		2024	Herkozen 08-12-2020
Gijs Kuneman	16-02-2021	2025/2		
Sylvia Bannier-Strik	16-02-2021	2025/2		
Hendrik Stegenga	05-10-2021	2025/9		Afgetreden per 1-1-2024
Bas van de Griendt	05-10-2021	2025/9		
Marielies Schelhaas	05-10-2021	2025/9		

BIJLAGE 2

Nevenfuncties Bestuur van Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht in 2023

Aan de leden van de directie, Raad van Toezicht en Raad van Advies zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt. De leden van directie en Raad van Toezicht hebben allen een verklaring ondertekend dat zij geen andere onverenigbare nevenfuncties vervullen of een onderlinge (familie)relatie hebben. Door hen opgegeven relevante (neven-) functies:

Bestuur

Josja Veraart

Nevenfuncties

Algemeen bestuurslid van het bestuur van de Natuur en Milieufederaties
Bestuurslid Stichting Gebiedsontwikkeling Utrecht-West (tot 15 december 2023)
Lid DB Gebiedscommissie Utrecht West
Bestuurlijke begeleidingsgroep Oudewater en Utrechtse WaardenLid bestuur PCO2N (Platform CO2 Neutraal)
Lid curriculumcommissie opleiding Future Planet Studies UVA.

Sonja Sars

Geen

RVT

Marianne Kallen-Morren

Nevenfuncties

Voorzitter Raad van Toezicht Dedicon
Voorzitter Raad van Toezicht MooiSticht
Voorzitter Raad van Commissarissen Flint
Voorzitter Raad van Toezicht St. The New Entrepreneur
Lid bestuur Fulcotheater

Olav-Jan van Gerwen

Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), plv. hoofd Sector
Integrale Beleidsanalyse Leefomgeving (IBL)
Lid Algemeen Bestuur IVN afdeling Amersfoort e.o.

Conny Groot

Senior projectleider marketing Natuur & Milieu
Communicatiemanager bij de Rijke Noordzee
Communicatie, tennisvereniging Luck Raeck

Jeannette Levels-Vermeer

Partner / senior adviseur LBP|SIGHT
Lid commissie Milieu en Ruimte, gemeente Soest

Gijs Kuneman

Directeur-bestuurder bij Bosgroep Midden Nederland
Lid bestuur Stichting Veluwefonds

Sylvia Bannier-Strik

Senior inspecteur O&O slachtplaatsen directie Keuren,
Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit

Hendrik Stegenga

Voorzitter investeringscommissie Nederlands MKB
Voorzitter Raad van Toezicht Impact033

Bas van de Griendt

Head Sustainability Services & ESG bij JLL
Lid van de Raad van Commissarissen van de corporatie
Woningbelang in Valkenswaard, sinds 2020

Marielies Schelhaas

Secretaris-directeur bij de Nederlandse Unesco Commissie
Voorzitter Raad van Advies Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed
Nederland

DEEL II Jaarrekening 2023

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na resultaatbestemming)

	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Activa				
<u>Materiele vaste activa</u>		14.784		16.646
<u>Vorderingen en overlopende activa</u>				
Debiteuren	210.261		198.419	
Overige vorderingen en overlopende activa	780.594		786.042	
		990.855		984.461
<u>Liquide middelen</u>		1.041.857		1.136.406
Totaal activa		2.047.496		2.137.513
	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Passiva				
<u>Reserves en Fondsen</u>				
Stichtingskapitaal	2.269		2.269	
Egalisatiereserve	-		41.174	
Continuïteitsreserve	627.677		625.242	
		629.946		668.685
<u>Kortlopende schulden:</u>				
Crediteuren	125.212		140.914	
Belastingen en premies soc.	82.135		75.813	
Verzekeringen				
Overige schulden en overlopende passiva	1.210.203		1.252.101	
		1.417.550		1.468.828
Totaal passiva		2.047.496		2.137.513

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	Realisatie 2023		Begroot 2023		Realisatie 2022	
Baten	€	€	€	€	€	€
Baten particulieren		4.027		4.000		4.697
Baten bedrijven		-		-		-
Baten loterijorganisaties		-		-		-
Baten subsidies van overheden						
Provinciale basissubsidie	369.793		357.675		392.863	
Energiesubsidie PU	27.406		22.625		125.785	
Projectsubsidies overheden	858.263		712.496		528.366	
Totaal Baten subsidie van overheden		1.255.462		1.092.796		1.047.014
Baten verbonden organisaties zonder winststreven		295.103		308.000		445.529
Baten andere organisaties zonder winststreven		80.526		57.050		21.252
<i>Som van de geworven baten</i>		<u>1.635.118</u>		<u>1.461.846</u>		<u>1.518.492</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten		422.613		566.025		561.438
Overige baten		-		-		-
Som van de baten		<u>2.057.731</u>		<u>2.027.871</u>		<u>2.079.930</u>

Lasten	Realisatie 2023		Begroot 2023		Realisatie 2022	
		€		€		€
<u>Besteed aan doelstellingen</u>						
Klimaat: klimaat neutrale provincie in 2040	34%	711.055	33%	658.945	37%	747.086
Natuur: robuuste ecosystemen in de Provincie Utrecht in 2040	34%	704.599	20%	414.221	32%	644.419
Gezonde leefomgeving:	20%	420.774	23%	463.721	28%	562.043
Basisactiviteiten	10%	211.822	0%	-	0%	-
Totaal besteed aan doelstellingen		2.048.251		1.536.887		1.953.548
Wervingsbaten	2%	49.899	24%	489.414	4%	73.401
Beheer en administratie		-			0%	-
kosten verkrijging projectsubsidies		-			100%	-
Som van de lasten		2.098.150		2.026.301		2.026.949
Saldo voor financiële baten en lasten		(40.419)		1.570		52.981
Saldo financiële baten en lasten		1.680		(1.570)		(3.112)
Saldo van baten en lasten		(38.739)		-		49.869
Resultaatbestemming:						
Egalisatiereserve		(41.174)				35.860
Continuïteitsreserve		2.435				14.009
Totaal		(38.739)				49.869

De natuur- en milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging. Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de bijlage "Toelichting lastenverdeling", maar worden in de "staat van baten en lasten" volledig toegerekend aan de doelstellingen.

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2023

	2023	2022	
€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten:			
Resultaat	(38.739)	49.869	
Aanpassingen voor:			
- Afschrijvingen	8.911	9.205	
Veranderingen in het werkkapitaal:			
- Mutatie vorderingen	(6.394)	(389.914)	
- Mutatie kortlopende schulden	(51.278)	795.540	
		(87.500)	464.700
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investeringen materieel vaste activa	(7.409)	(4.908)	
Desinvesteringen materieel vaste activa		-	
Mutaties langlopende schulden		-	
		(7.409)	(4.908)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		(7.409)	(4.908)
Netto kasstroom:			
Mutatie geldmiddelen		(94.549)	459.790
Samenstelling geldmiddelen			
Geldmiddelen per 1 januari		1.136.406	676.616
Mutaties liquide middelen		(94.549)	459.790
Geldmiddelen per 31 december		1.041.587	1.136.406

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Utrecht, onder nummer 41177152
De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn Fondsenwervende instellingen (RJ 650)

Grondslagen van waardering

Materiële en immateriële vaste activa

De materiële en immateriële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Afschrijvingspercentages:

Apparatuur	25%
Software	20% - 33%

Overige activa en passiva

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde inclusief de transactiekosten. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

De overige activa en passiva worden opgenomen voor de nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Baten van particulieren

Onder de categorieën donaties/giften van particulieren worden gelden verantwoord die door de geveer vrijwillig zijn afgestaan en geen (evenredige) tegenprestatie vormen voor geleverde goederen en of diensten. Deze gelden worden doorgaans verantwoord op basis van ontvangst (kasstelsel).

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De vaste bijdrage die de NMU ontvangt van de NMF heeft betrekking op het jaar van ontvangst en wordt aan dat jaar toegerekend.

Baten van bedrijven

Onder de categorieën donaties/giften van bedrijven worden gelden verantwoord die door de geveer vrijwillig zijn afgestaan en geen (evenredige) tegenprestatie vormen voor geleverde goederen en of diensten. Deze gelden worden doorgaans verantwoord op basis van ontvangst (kasstelsel).

Baten van loterij-organisaties

De bijdragen uit nationale loterijen, puzzelacties van bladen e.d. en/of andere fondsenwervende instellingen worden verantwoord onder deze categorie. Bij de NMU is geen sprake van deze baten.

Subsidies overheden

Onder deze categorie worden subsidies van overheden verantwoord, waaronder de provinciale basissubsidie en projectsubsidies van de Provincie en andere overheden. Onder projectsubsidies zijn te verstaan bijdragen, die door de verstreker afhankelijk zijn gesteld van de kosten eigen organisatie en materiaalkosten voor een bepaald project.

Baten van verbonden organisaties zonder winststreven

Onder baten van verbonden organisaties zonder winststreven worden opgenomen de baten van nationale en internationale moeder- en zusterorganisaties van de fondsenwervende organisatie. Bij de NMU worden onder deze categorie verantwoord: de gelden van de Nationale Postcodeloterij die de NMU ontvangt via St. De Natuur en Milieufederaties (NMF). Eventuele hiermee samenhangende verwervingskosten komen voor rekening van NMF.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

Onder de categorieën baten andere organisaties zonder winststreven worden gelden verantwoord die door de geveer vrijwillig zijn afgestaan en geen (evenredige) tegenprestatie vormen voor geleverde goederen en of diensten. Deze gelden worden als het donaties betreft, verantwoord op basis van ontvangst (kasstelsel). Jaarlijkse bijdragen van aangesloten organisaties worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Deze betreffen baten zoals campagneopbrengsten en vergoedingen voor niet-projectgebonden diensten.

Bestedingen

Onder de bestedingen worden, per doelstelling, de volgende kosten verantwoord:

- directe projectkosten
- aandeel in de kosten eigen organisatie

Kosten eigen organisatie

Onder de kosten eigen organisatie worden de kosten verantwoord van de eigen organisatie (kosten van bestuur, beheer en uitvoering). Deze kosten worden op basis van het aantal directe uren (project- en beleidswerk) verdeeld naar de doelstellingen. In de toelichting op de bestedingen is ook een verdeling van de kosten eigen organisatie opgenomen waarbij

rekening is gehouden met de uren die besteed zijn aan werving baten en aan beheer en administratie.

Beheer en administratie

Voor de post Beheer en Administratie (B&A) hanteren de milieufederaties een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de Toelichting op de bestedingen, maar worden in de staat van baten en lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen.

Tot de directe kosten B&A worden in die toelichting de ingekomen facturen voor administratie (administratiekantoor, accountant, CBF, etc.), verzekeringen en bestuurskosten gerekend. Op basis van de uren van directie en secretariaat die in het boekjaar besteed zijn aan personeels- en organisatiebeleid, RvT, RvA en algemene administratie worden ook naar rato de overige kosten eigen organisatie toegerekend aan deze post.

Wervingskosten

Alle directe kosten van activiteiten, die direct of indirect ten doel hebben mensen, bedrijven of instellingen te bewegen geld te geven voor één of meer van de doelstellingen, worden aangemerkt als werving baten. Op basis van het aantal fte's dat aan projectacquisitie is besteed, worden de kosten eigen organisatie naar rato toegerekend aan deze posten.

Overige grondslagen

Belastingen

BTW

In 2023 is net als in voorgaande jaren een aantal projecten gefinancierd door middel van opdrachten, waarover BTW afdracht verschuldigd was. Over de overige activiteiten van de stichting is geen BTW verschuldigd.

Begin 2014 is er een gesprek geweest met de belastingdienst Regio Utrecht over de interpretatie van de BTW plicht bij projecten en over de vooraf trek. Op basis hiervan kan de stichting jaarlijks de vooraf trek van de algemene kosten in rekening brengen volgens een bepaald percentage. Dit percentage betreft het deel van de opbrengsten waarover BTW wordt afgedragen. Jaarlijks wordt het percentage geschat op basis van voorgaande jaren, en bij de jaarrekening wordt het werkelijke percentage berekend. Op grond hiervan wordt een suppletieverzoek ingediend.

Vennootschapsbelasting

De stichting is in principe vennootschapsbelasting verschuldigd indien het resultaat in het verslagjaar tenminste € 15.000 bedraagt en het resultaat van de vijf afgelopen jaren tenminste € 75.000 bedraagt. In 2023 is het resultaat negatief met als gevolg dat er over het boekjaar geen vennootschapsbelasting verschuldigd zou zijn.

De NMU heeft laten onderzoeken of (een deel van) haar activiteiten moeten worden onderworpen aan vpb-plicht en wat daarvan de mogelijke consequenties op administratief en financieel vlak zijn.

De conclusie van dit onderzoek luidt dat er argumenten zijn dat de NMU niet deelneemt aan het economisch verkeer maar een louter maatschappelijke functie vervult. Zolang de resultaten van de NMU nihil of bescheiden positief zijn, is er geen sprake van een winststreven.

ANBI status

De NMU is door de Belastingdienst aangewezen als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De ANBI status heeft belastingvoordelen voor zowel de instelling als voor de gever.

TOELICHTING OP DE BALANS 2023

Activa

Materiele vaste activa

	Hardware €	Software €
Aanschafwaarde	36.619	8.360
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	22.263	6.070
Boekwaarde per 1 januari	<u>14.356</u>	<u>2.290</u>
Investeringen	7.049	-
Desinvesteringen	-	-
Totaal (des)investeringen	<u>7.049</u>	<u>-</u>
Afschrijvingen	7.535	1.376
Afschrijving desinvesteringen	-	-
Totaal (des)afschrijvingen	<u>7.535</u>	<u>1.376</u>
Aanschafwaarde	43.668	8.360
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	29.798	7.446
Boekwaarde per 31 december	<u>13.870</u>	<u>914</u>

Vorderingen

	31-12-2023 €	31-12-2022 €
<u>Debiteuren</u>	<u>210.261</u>	<u>198.419</u>
<u>Overige vorderingen en overlopende activa:</u>		
Nog te vorderen Provincie Utrecht basissubsidie 2021-2024	44.579	66.780
Nog te vorderen Provincie Utrecht energiesubsidie 2020-2023	24.750	24.750
Nog te vorderen subsidie Provincie Utrecht	274.492	9.165
Nog te vorderen projecten Provincie Utrecht	19.570	174.208
Nog te vorderen projecten De Natuur en Milieufederaties	82.298	88.506
Nog te vorderen projecten. Oostbroekorganisaties	-	-
Nog te vorderen overige overheden	221.423	349.387
Nog te vorderen projecten overige financiers	65.740	68.442
Vooruitbetaalde kosten	45.848	703
Overige	1.894	3.951
	<u>780.594</u>	<u>786.042</u>

Projectsubsidies die betrekking hebben op in 2023 uitgevoerde werkzaamheden, maar nog niet zijn ontvangen, zijn opgenomen onder nog te vorderen projectsubsidies.

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<u>Liquide middelen</u>	1.041.857	1.136.406

Onderdeel van de liquide middelen is een bankgarantie van € 11.000 gesteld t.b.v. de verhuurders van de kantoorruimte.

Passiva

<u>Reserves en Fondsen</u>	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<u>Stichtingskapitaal</u>		
Stand per 1 jan	2.269	2.269
Mutatie uit de resultaatverdeling	-	-
Stand per 31 december	<u>2.269</u>	<u>2.269</u>
<u>Egalisatiereserve</u>		
Stand per 1 jan	41.174	5.314
Mutatie uit de resultaatverdeling	(41.174)	35.860
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>41.174</u>

Conform de beleidsregels van de Provincie Utrecht wordt de vierjarige subsidie jaarlijks tussentijds vastgesteld. Maximaal 10% van de jaarsubsidie mag worden gereserveerd in de egalisatiereserve. In 2023 is met de provincie afgesproken om de egalisatiereserve te gebruiken voor werkzaamheden in 2023.

Continuïteitsreserve:

Stand per 1 jan	625.242	611.233
Mutatie uit de resultaatverdeling	2.435	14.009
Stand per 31 december	<u>627.677</u>	<u>625.242</u>

De hoogte van de continuïteitsreserve is getoetst aan de norm van Goede Doelen Nederland, te weten 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie (bij de NMU € 2.359.514.) De continuïteitsreserve zit ruim onder deze norm.

De NMU streeft naar een continuïteitsreserve van 4-5 maanden van de vaste lasten (€ 476.973 /€ 595.621). Dit vermogen dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers, fluctuatie in projectinkomsten en als achtergronddekking bij het nemen van risicovolle beslissingen. Door de meest recente toevoeging is de gewenste hoogte van de reserve bereikt. De ontwikkelingen in 2023 rechtvaardigen de hoogte van deze reserve.

Kortlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<u>Crediteuren</u>	125.212	140.914
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen:</u>		
Omzetbelasting	48.753	36.070
Loonbelasting	33.382	39.743
	82.135	75.813

In 2023 werden enkele projecten gefinancierd via opdrachtverlening. Over deze bedragen was BTW verschuldigd.

Overige schulden en overlopende passiva:

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<u>Provinciale subsidie Energie 2020-2023</u>		
Toegekende jaartranche van Provincie	-	82.500
Ontvangen indexering van Provincie	-	-
Op balans van vorig boekjaar	-	22.593
Minus besteed in boekjaar	-	85.687
Nog te besteden in volgend boekjaar	-	19.406

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<u>Overige kortlopende schulden</u>		
Vooruit ontvangen subsidie Provincie Utrecht	335.885	-
Vooruit ontvangen projecten Provincie Utrecht	12.325	-
Vooruit ontvangen projecten De Natuur en Milieufederaties	263.395	-
Vooruit ontvangen overige overheden	108.154	-
Vooruit ontvangen projecten overige financiers	143.322	50
Vooruit ontvangen subsidies	218.418	1.043.660
Vakantiegeldverplichting	49.127	42.745
Verlofuren verplichting	48.957	37.493
Servicekosten nacalculatie	1.000	11.000
Verwachte accountantskosten	10.943	10.323
Nog te betalen bedragen	18.611	72.584
Overige	-	14.840
	1.210.203	1.232.695

In 2023 werden diverse voorschotten ontvangen van oa. de Provincie ten behoeve van projecten die doorlopen in 2024.

Niet in de balans opgenomen rechten

Er zijn geen opgenomen rechten die niet op de balans zijn vermeld.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Er zijn geen langlopende verplichting die niet op de balans zijn vermeld.

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

FONDSENWERVING

	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<u>Baten particulieren</u>			
Donaties en giften particulieren		4.027	4.000
			4.697
<u>Baten subsidies van overheden</u>			
<u>Reguliere Provinciale subsidie 2021-2024</u>			
Jaartranche conform beschikking	342.591	342.591	342.591
Indexering	27.202	15.084	16.013
Bedrag meegenomen uit vorig boekjaar	41.174	-	34.259
Bedrag al gebruikt in vorig boekjaar	-	-	-
Bedrag te besteden in volgend boekjaar	-	-	35.860
Bedrag onttrokken aan de egalisatiereserve	41.174	-	-
Bedrag toegevoegde aan de egalisatiereserve	-	-	35.860
	<u>369.793</u>	<u>357.675</u>	<u>392.863</u>
<u>Provinciale subsidie Energie 2020-2023</u>			
Jaartranche conform beschikking	-	22.625	82.500
Bedrag meegenomen uit vorig boekjaar	27.406	-	30.593
Bedrag te besteden in volgend boekjaar	-	-	27.406
	<u>27.406</u>	<u>22.625</u>	<u>85.687</u>

	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<u>Provinciale subsidie Agenda Vitaal Platteland 2021 – 2022</u>			
Jaartranche conform beschikking	-	-	30.000
Bedrag meegenomen uit vorig boekjaar	-	-	10.098
Bedrag te besteden in volgend boekjaar	-	-	-
	-	-	40.098
<u>Projectsubsidies: **)</u>			
Projectsubsidies Provincie Utrecht	641.564	294.724	353.103
Projectsubsidies andere overheden	199.148	129.042	175.263
Projectbijdragen van niet- overheden	17.551	-	-
Projectsubsidie in acquisitie	-	288.730	-
	1.255.462	1.092.796	1.036.916

De Projectsubsidies worden in de begroting niet uitgesplitst naar de verschillende financiers.
De projectsubsidies zijn incidenteel.

	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<u>Baten van verbonden organisaties zonder winststreven</u>			
Nationale Postcode Loterij (via NMF) reguliere bijdrage	50.000	118.000	236.000
Nationale Postcode Loterij (via NMF) extra projectbijdragen	245.103	70.000	209.529
Nationale Postcode Loterij (via NMF) in acquisitie	-	120.000	-
	295.103	308.000	445.529

Een deel van de in april 2023 ontvangen reguliere bijdrage van de NPL via de NMF wordt besteed aan projecten in 2024 en is in 2023 opgenomen onder kortlopende schulden. Voor de specificatie van de extra projectbijdrage van St De Natuur en Milieufederaties zie bijlage 1

	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
<u>Baten van andere organisaties zonder winststreven</u>			
Bijdragen aangesloten organisaties	20.000	20.000	20.000
Projectbijdragen van niet-overheden	60.475	37.050	1.252
	80.526	57.050	21.252
<u>Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten</u>			
Projectbijdragen Provincie Utrecht	145.958	145.506	225.033
Projectbijdragen andere overheden	170.730	91.068	220.780
Projectbijdragen van niet-overheden	105.925	-	115.625
Projectbijdragen in acquisitie	-	165.976	-
Nog te acquireren	-	163.475	-
	422.613	566.025	561.438

Voor de specificatie van deze projectsubsidies zie bijlage 2
 Voorafgaand aan het boekjaar is niet in te schatten welk deel van de projecten het karakter zal hebben van Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten. Daarom wordt deze post niet apart begroot.

Som van de baten

Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
€	€	€
<u>2057.731</u>	<u>2.027.817</u>	<u>2.069.832</u>

Percentage van de baten besteed aan doelstellingen
Percentage van de lasten besteed aan de doelstellingen
Percentage van de baten besteed aan werving

Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
82%		71.8%
81%		73.3%
2%		3.5%

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BESTEDINGEN

	Doelstellingen				Beheer &	Verkrijging	Realisatie	Begroting	Realisatie
	Klimaat:	Natuur:	Gezonde	Basis-	Adm.	subsidies	2023	2023	2022
	klimaat	robuuste eco	leefom-	activiteiten					
	neutrale	systemen in	geving						
	provincie in	de Provincie	utrecht in						
	2040	Utrecht in	2040						
		2040							
Verdelingsgrondslag %	21%	17%	10%	7%	42%	3%	100%		
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Kosten eigen organisatie									
Salarissen (incl zzp)	230.310	188.890	112.493	73.993	462.697	35.002	1.103.385	1.308.235	1.060.382
Sociale lasten	35.793	29.356	17.483	11.499	71.909	5.440	171.479	223.193	150.339
Pensioenlasten	22.534	18.482	11.007	7.240	45.272	3.425	107.959	146.301	102.755
Overige									
personeelskosten	10.762	8.827	5.257	3.458	21.621	1.636	51.560	52.759	68.273
Reis- en verblijfkosten	2.324	1.906	1.135	747	4.668	353	11.132	6.000	11.343
Huisvestingskosten	13.815	11.331	6.748	4.439	27.755	2.100	66.187	46.055	38.480
Afschrijvingskosten	1.860	1.526	909	598	3.737	283	8.912	10.000	9.205
Kantoorkosten	5.328	4.370	2.602	1.712	10.704	810	25.525	20.100	27.235
Bestuurskosten	770	632	376	247	1.547	117	3.690	3.000	4.347
Admin.kst. en alg.									
kosten	4.838	3.968	2.363	1.554	9.720	735	23.180	45.878	47.768
Kosten									
fondsenwerving	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal vaste kosten	328.335	269.286	160.372	105.486	659.631	49.899	1.573.009	1.861.521	1.519.827

	Doelstellingen				Beheer & Adm.	Verkrijging subsidies	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	Klimaat: klimaat neutrale provincie in 2040	Natuur: robuuste eco systemen in de Provincie Utrecht in 2040	Gezonde leefomgeving:	Basis-activiteiten					
Verdeling B&A %	38%	31%	19%	12%					
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Verdeling B&A	250.822	205.714	122.152	80.583	-659.631				
Inhuur experts tbv projecten	70.982	121.666	19.950	-		212.598	-	209.611	
Partners	-	40.933	83.393	19.082		143.408	-	-	
Directe projectkosten	60.916	67.000	34.548	6.671		169.135	164.780	297.511	
Totale kosten	711.055	704.599	420.774	211.822	-	49.899	2.098.150	2.026.301	2.026.949
Gemiddeld aantal personeelsleden (in fte's)							16,89	16,93	15,26

Financiële baten en lasten

	Realisatie 2023	Begroot 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	2.248	-	-
Rente lasten	-	1.570	2.360
Bankkosten	568	-	752
	<u>1.680</u>	<u>(1.570)</u>	<u>(3.112)</u>

DIRECTIEBELONING WNT VERANTWOORDING 2023

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens publieke en semipublieke sector ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Natuur en Milieufederatie Utrecht van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2023 voor Natuur en Milieufederatie Utrecht is € 223.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Naam	Sonja Sars	Josja Veraart
Functie	adjunct directeur	directeur
Duur dienstverband	1-1-2023/31-12-2023	1-1-2023/31-12-2023
Omvang dienstverband (in fte)	0,84	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Individueel WNT-maximum	€ 187.320	€ 223.000
Bezoldiging		
Beloning	€ 67.705	€ 93.795
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioen wg-deel)	€ 8.284	€ 12.071
Totaal bezoldiging	€ 75.989	€ 105.866
Gegevens 2022		
Naam	Sonja Sars	Josja Veraart
Functie	adjunct directeur	directeur
Duur dienstverband	1-1-2022/31-12-2022	1-1-2022/31-12-2022
Omvang dienstverband (in fte)	0,84	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging 2022		
Beloning	€ 61.331	€ 85.470
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioen wg-deel)	€ 9.147	€ 15.145
Totaal bezoldiging 2022	€ 70.478	€ 100.615
Individueel WNT-maximum 2022	€ 181.440	€ 216.000

Toelichting op het WNT-maximum

De salarissen van de topfunctionarissen van Natuur en Milieufederatie Utrecht vallen ruim onder het maximum van € 187.320, respectievelijk € 223.000 zoals gehanteerd wordt in de WNT.

Toeziethoudende topfunctionarissen

De leden van de Raad van Toezicht en de leden van het Bestuur van Natuur en Milieufederatie Utrecht ontvangen geen bezoldiging.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging verstrekt.

Bezoldiging of ontslaguitkering niet-topfunctionarissen

Er zijn geen overige functionarissen die in 2023 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Er zijn in 2023 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Beloning directie

De Raad van Toezicht bepaalt het beloningsbeleid, de hoogte van het loon en andere vergoedingen voor de directie. De Natuur en Milieufederatie Utrecht volgt de salaristabel (inclusief CAO loonsverhogingen) van de CAO Bos en Natuur en heeft hier een eigen functiegebouw van afgeleid. De Natuur en Milieufederatie Utrecht heeft voor de overige arbeidsvoorwaarden een eigen rechtspositieregeling. Wat betreft de beloning van de directie volgt de Natuur en Milieufederatie Utrecht de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht. Deze regeling geeft een maximumnorm voor het jaarinkomen, die past bij de zwaarte van de functie, bij de omvang van de organisatie, de complexiteit van de organisatie, de organisatorische context en het directiemodel. In maart 2024 beoordeelde de Raad van Toezicht de zwaarte van de functies van directeur en adjunct-directeur bij de Natuur en Milieufederatie Utrecht. Dit leidde conform de methodiek van Regeling beloning directeuren van goede doelen tot een BSD-score (Basis Score voor Directiefuncties) van 373 punten voor directeur en 324 punten voor adjunct-directeur. Volgens de bovengenoemde regeling, zoals die gold per 1 april 2023 met terugwerkende kracht, is het voor directeur maximaal € 120.741,- en voor adjunct-directeur maximaal € 80.442 (o.b.v. 0,84 FTE). De salarissen van Directeur en Adjunct-directeur vallen binnen de Goede-Doelen normen voor directiebeloning (zie bovenstaande tabel bij de regel Beloning). Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de pensioenlasten, de pensioencompensatie, de sociale lasten en de overige beloningen op termijn samen bedragen € 105.866 resp. € 75.989. Deze jaarinkomens bleven binnen het geldende maximum. Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging verwijzen we naar hoofdstuk 2.5 van het jaarverslag. Aan de directieleden zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt."

Ontwikkelingen na balansdatum

Er zijn geen ontwikkelingen na balansdatum die van invloed kunnen zijn op de jaarrekening 2023.

Ondertekening van de jaarrekening

4 juni 2024

J.L. Veraart
Directeur

S. Sars
Adjunct-directeur

C. Porsius
Voorzitter Raad van Toezicht

Leden Raad van Toezicht:

M. Schelhaas

B. van de Griendt

C. Groot

J. Levels-Vermeer

G. Kuneman

S. Bannier-Strik

De jaarrekening 2023 is vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht d.d. 4 juni 2024.

DEEL III Overige gegevens

OVERIGE GEGEVENS

Resultaatbestemming

De Provincie Utrecht stelt als voorwaarde dat de reservevorming van subsidiënten niet meer dan 10% van de basissubsidie mag bedragen. Conform beleidsregels Provincie Utrecht worden de door de provincie gefinancierde basistaken jaarlijks afgerekend en worden eventueel nog te maken kosten / teveel gemaakt kosten toegevoegd/onttrokken aan de tot dit moment opgebouwde egalisatiereserve.

Vanaf 2018 wordt het resultaat toegevoegd of onttrokken aan de continuïteitsreserve. Dit vermogen dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers, fluctuatie in projectinkomsten en als achtergronddekking bij het nemen van risicovolle beslissingen. De NMU hanteert voor de omvang van haar continuïteitsreserve het uitgangspunt van 4 - 5 maanden van de vaste lasten. Dit wordt jaarlijks te herijkt en daarbij wordt gekeken naar de ontwikkeling in de omvang van de organisatie.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT**Deze controleverklaring is afgegeven ten behoeve van provincie Utrecht**Aan: de raad van toezicht en het bestuur van
Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht te Utrecht**A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023****Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ- Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde subsidiebatens- en lasten alsmede de bijbehorende balansmutaties over 2023 in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met subsidieverlening van de provincie Utrecht met nummer 821BFDD1.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol verantwoording van subsidies vanaf € 125.000,- provincie Utrecht mei 2017 en de Regeling Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekking als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de subsidieverlening van de provincie Utrecht met nummer 821BFDD1 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties en de overige gegevens in overeenstemming met de subsidieverlening van de provincie Utrecht met nummer 821BFDD1.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties en de bepalingen van en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de subsidieverlening van de provincie Utrecht met nummer 821BFDD1.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2023, het Controleprotocol verantwoording van subsidies vanaf € 125.000,- provincie Utrecht mei 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 4 juni 2024
De Jong AFM B.V.

Origineel ondertekend door J.D. de Jong AA

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht gesubsidieerde projecten 2023										
	Real.	Real.	Verlies	RÉALUREN	REALMA	REALEX	REALISATIE	Begroting		REALISATIE
	uren	tarief		2023	T	T	2023	2023		2022
projectnaam							€	€	€	€
<u>Klimaat: klimaatneutrale provincie in 2040</u>										
EZK visie										999
Participatiecoalitie										78.700
Intervisiegroepje Natuurinclusieve (Nic) Warmte										1.600
Participatiecoalitie vervolg	1611,75	110		177.293	9.295	23.037	186.588	120.000		
Energietuinen	126	100	(11)	12.600	11		12.600		55.000	8.432
opzet netwerk van lokale duurzame jeugdinitiatieven								124.145		
Verkenning Energietuin De Tooverkamp (BMF)										3.000
Handreiking populatieversterking										5.600
Wasbare luiers										2.660
All things			(4.883)				(4.883)			840
Landelijke positionering CE										18.080
nieuwsbrieven CE in de regio							623			3.560
<u>Natuur: robuuste ecosystemen in de Provincie Utrecht in 2040</u>										
Good food club										2.160
Boer & buur met natuur	108	100	(810)	10.750	60		10.000			
SABE DIY Agroforestry PL	155	65		10.125	12		10.136			
SABE DIY Agroforestry Directie	10	96		959			959			
DMF cursus 'Van bestemmingsplan naar Omgevingsplan'	9	95		855			1.235			
FMF cursus 'Van bestemmingsplan naar Omgevingsplan'										3.543
Nacht van de Nacht advies/overdracht										1.200
Plan Boom	158	95	(147)	15.000	1.147		16.000		15.000	22.435
Plan Boom projectleider										20.000
<u>Gezonde leefomgeving: Een gezonde leefomgeving voor iedereen in de provincie Utrecht in 2040</u>										
Bouwen voor de toekomst (landelijk)	116	100	(1.600)	11.600	545		10.545			
Gezonde, klimaatbestendige stad										
ondersteuning landelijke nmf										32.720
Werkgroep financiën bedrijfsvoering										4.000
Groene Vrijwilligers netwerken	13	100		1.300			1.300			
Totalen							245.103	244.145	70.000	209.529

Veel van de bovengenoemde subsidies betreffen projecten die een looptijd hebben van meerdere boekjaren. De bovengenoemde bedragen bij realisatie / begroting betreffen dus niet het gehele project. Verder hebben de door St. De Natuur en Milieufederaties uitgekeerde bedragen niet alleen betrekking op het lopende boekjaar maar ook op eerdere jaren.

Bijlage 2: Overzicht gesubsidieerde projecten niet NMF-projecten 2023														
projectnaam	Real.	Real.	REALUREN	REALMAT	REALEXT	REAL.	eigen	verlies	REALISATIE		Begroting		Realisatie	
	uren	tarief	2023	2023	2023	2023	bijdrage		2023	2023	2023	2023	2022	2022
	€	€					€		€	€	€	€	€	
Subsidies overheden e.a.														
Subsidie Provincie Utrecht										668.970	317.349	148.425		387.018
Energiesubsidie									27.406					
Regionale Energie alliantie	20	€ 95,00	1.900								2.565			17.603
Servicepunt Energie Lokaal Utrecht	196,5	€ 95,00	18.668					(889)			9.500			25.737
Collectieve zonne-energie actie projecten	0	€ 95,00			7.727						10.560			42.347
Leren over warmte	301,75	€ 93,00	28.063	5.278					33.341		46.128			49.206
soester energie duurzame warmte voor overhees											9.400			
1038 Servicepunt warmte	1533	€ 95,00	145.635	10.664					156.299			148.425		
trajectmanagement	767,75	€ 93,00	71.401	2.863	19.371				93.634		239.196			60.250
monitoring	11,5	€ 93,00	1.070						1.070					4.464
Bedrijfsplannen	189,5	€ 93,00	17.624	12.093		20.504			29.717					20.862
platform	238,25	€ 93,00	22.157	4.639	4.935	24.335		(404)	31.327					24.081
verdienmodellen	436,5	€ 93,00	40.595	4.239				(6.169)	38.665					23.685
groene contour	370,5	€ 93,00	34.457	605					35.062					9.347
POP 3 project duurzame verdien modellen (PU en RVO)	51			88.751	108.654				191.207					89.937
Cirkelregio – (kennisinfrastructuur) (coalities en communicatie)														18.812
MiddenNL circulair	323	€ 95,00	30.685	559					31.244					
Watt nou														687

	Real.	Real.	REALUREN	REALMAT	REALEXT	REAL	eigen		REALISATIE		Begroting		Realisatie	
	uren	tarief	2023	2023	2023	2023	bijdrage	verlies	2023		2023		2022	
projectnaam									€	€	€	€	€	€
												in acq.		
Subsidie overigen overheden										199.148	129.042			175.263
Kennisnetwerk KLE (meerdere financiers)	136	€ 95,00	12.920	355		4.750			13.275					
landelijke projectgroep Veenweide											35.000			42.250
landelijke projectgroep Veenweide 2023	512	€ 100,00	51.200				(9.150)		42.050					
Stadshoutsnetwerk Utrecht														6.869
Heuvelrugtuinen fase 2	402,5	€ 95,00	38.238	16.110		57.095			111.443		78.910			111.033
Duurzame daken Stichtse Vecht	115,5	€ 92,00	10.626	23				1944	12.593					4.416
Groen aan de buurt														10.695
Groen aan de buurt vervolg	203	€ 97,00	19.691	96					19.787		15.132			
Subsidie andere partijen										17.551	-			1.252
Kennisnetwerk KLE bijdrage Prins bernhard cultuurfonds (meerdere financiers)														
Plan boom														1.252
bomen planactie energie beheer nederladn	13,5	€ 95,00	1.283	3.768					5.051					
mini bos la guess	17	€ 95,00	1.615	5.701					7.500					
Le guess who	5	€ 100,00	500	4.500					5.000					
Baten van andere organisaties zonder winststreven														
Jaarlijkse bijdragen TBO's										20.051	20.000			20.000
Samenwerking Oostbroek (sbb UL NM)	240	€ 94,00	22.560	12.222				(14.731)	20.051		20.000			20.000
Samenwerking groene planologie TBO										60.475	37.050			37.050
Verkiezingsdebat	145	€ 95,00	13.775	6.607		6.982			15.369					
Omgevingsvisie Oostbroek (POVI)	212	€ 94,00	19.928					(11.872)	8.056					
Samenwerking groene Planologie (NM en UL)	407,5	€ 78,00	31.785	11.000				(6.047)	36.738		20.982			36.738
vrijwilligers partitiperen in ruimtelijke plannen onder de omgevingswet (onderdeel van SGP)	4	€ 78,00	312						312		16.068			312

projectnaam	Real.	Real.	REALUREN	REALMAT	REALEXT	REAL	eigen	verlies	REALISATIE		Begroting		Realisatie	
	uren	tarief	2023	2023	2023	partners	bijdrage		2023		2023		2022	
									€	€	€	€	€	€
												in acq.		
baten als tegenprestatie voor de levering van producten														
Provincie Utrecht										145.958	145.506	16.160		225.033
Regionale Energie alliantie (REA juni 2023-juni 2024) BTW	62	€ 95,00	5.890						5.890			16.160		
Plattelandscocoaches								(4.365)	(4.365)		36.242		(1.309)	
energieklussers													1.128	
Opzetten Utrechtse Fixbrigades													30.000	
Servicepunt circulaire economie													35.489	
Bestuurlijk netwerk cirkelregio													41.110	
Voortzetting Servicepunt Duurzame Daken													12.654	
Servicepun duurzaam en lokaal voedsel	109	€ 95,00	10.355	1.410				(6.485)	5.280					
bomenuitdeeltactie 2022	28,5	€ 94,00	2.679	5.401				3.552	11.632					18.368
Citizen science SMU maart 2022 - febr 2025	620	€ 94,00	58.280	2.643		51.968			112.890		109.264			87.593
Verkenning circulair samen met ROM														
Samenwerking gemeenten en provincie voor de circulaire transitie	154	€ 95,00	14.630	234				(234)	14.630					
Overige overheden										170.730	91.068	60.780		220.780
Energie ambassadeurs (u-thuis)	456	€ 93,00	42.408	17.604				(5.360)	54.652		60.000		59.348	
OERAF	150,5	€ 93,00	13.997	8.610					22.607		29.000		25.927	
RREW en Energie in Woudenberg	24	€ 95,00	2.280	121				(121)	2.280				51.341	
RREW Gemeente Utrechtse Heuvelrug													13.554	
Training energieboswachters Lopikerwaard	14	€ 94,00	1.316					567	1.883				11.632	
Training energieboswachters	65,25	€ 95,00	6.199	793				2.220	9.212					
Zonneveld excursie voor gemeente Amersfoort													5.257	
Masterclass Natuurinclusief													282	
verduurzamen Zeist west	68,5	€ 94,00	6.439					(1.879)	4.560					
verduurzamen Zeist west (uitloop 2022)	24,5	€ 94,00	2.303						2.303		2.068		5.029	
Boompjes actie gemeente Houten													17.330	
3016 Boompjes actie gemeente Utrechtse Heuvelrug	26,5	€ 94,00	2.491	5.381					7.872				1.739	
boompjes actiegemeente Bunschoten (Schildersbuurt integrale herinrichting)	4	€ 95,00	380						380					
CIRCO Hub Utrecht	80,75	€ 94,00	7.591	1.774				(661)	8.704				28.260	
leertraject Zeist	14,5	€ 94,00	1.363					1.879	3.242				1.081	
Boompjes acties Gemeente Nieuwegein	61	€ 95,00	5.795	4.634				(674)	9.755					
Servicepunt duurzame daken gem zeist	268,5	€ 95,00	25.508	373					25.881		60.780			
Servicepunt duurzame daken gem utrecht	61	€ 95,00	5.795						5.795					
bewonersnetwerk 'hitte in de stad' T38075	49	€ 95,00	4.655						4.655					
inspiratiesessie Circulair Denken, Concreet Doen in De Ronde Venen	51	€ 100,00	5.100					1.850	6.950					

projectnaam	Real.	Real.	REALUREN	REALMAT	REAEXT	REAL	eigen	verlies	REALISATIE		Begroting		Realisatie	
	uren	tarief	2023	2023	2023	partners	bijdrage		2023		2023		2022	
									€	€	€	€	€	€
												in acq.		
Niet-overheden										105.925		37.036		102.260
stichting														
ICO aardwarmte														1.319
klankbordgroep telen voor de bouw	26	€ 95,00	2.470					-1470	1.000					
netwerk water & klimaat	109	€ 100,00	10.900	58				-958	10.000					
Nationale daken											22800			
Bomenactie Agentschap Telecom	10	€ 94,00	940	2.436					3.406					94
Utrechtse Fixbrigades	283	€ 85,00	24.055						24.055			35.360		
samenwerkingsovereenkomst NDP	34,5										10.000			
coördinatie werkgroep 'Verbreding van mindset	100	€ 100,00	10.000					(1.000)	9.000					22.600
inzet sociale huursector														4.000
inhoudelijke werkzaamheden 'Verbreding van mindset' 2023	228	€ 100,00	22.800						22.800					
Citizen science – Samen Meten Utrecht		€ 93,00												2.976
zoeken naar windlocaties met LTO	50	€ 110,00	5.500						5.500					
Energiecoöperatie														
soester energie duurzame warmte voor overhees	29	€ 94,00	2.726					(1.128)	1.598					5.264
bespaaravond en enquête														3.102
Duurzame warmtevoor EverdingenOp naar een aanbod voor inwoners											21.056			
Training woningen verduurzamen buitengebied	2	€ 94,00	188	950					1.138					
bedrijven														
Energie ambassadeurs (u-thuis)								286	286					
Samenwerking NMU-Vitens	170	€ 95,00	16.150						16.150		15.980			15.980
Slimme en duurzame mobiliteit op De Wetering Haarrijn	91,75	€ 94,00	8.625						8.625					9.300
verdienmodellen								158	158					23685
Boer & buur met natuur								500	500					
PU via partners														
Huibertstroom														5.588
Flowchart circulair ondernemen														744
144-HP-mv Linden A van der actieplan bomen 2023 20220803	13	€ 93,00	1.209						1.209					
Scholen														
Vak Circular Economy (Detachering Uva)														5.358
Gastcollege	5	€ 100,00	500						500					2.250
Totalen									1.388.807	740.015	262.401			1.168.655

Bijlage 3 specifieke eindafrekening subsidies provincie
Project uitvoering energieprojecten

LASTIEN (uitgaven)	2020 (ex BTW)			2021 (ex BTW)			2022 (ex BTW)			2023 (ex BTW)			Totaal (ex BTW)
	€			€			€			€			€
1. Personeelskosten													
- Interne uren	tarief	uur	tot.	tarief	uren	tot.	tarief	uren	tot	tarief	uren	tot	
tarief x uren totaal:													
- Externe uren													
tarief x uren													€ 207.874
	€	92	621	€	93	771	€	94	631	€	95	207	€ 19.689
			€ 57.132			€ 71.703			€ 59.350				
Subtotaal	€ 57.132			€ 71.703			€ 59.350			€ 19.689			€ 207.874
2. Materiaalkosten													
-Zaalhuur div bijeenkomsten													
-Catering bijeenkomsten	€		-	€		-	€		16.415,00	€		-	
-Vervoer voor excursies													
-Drukkosten													
Subtotaal													
3. Huisvestingskosten													
-	nvt			nvt			nvt			nvt			
Subtotaal													
4. PR-kosten (advertentie/internet)													
5. Overige kosten													
-Inhuur experts voor specifieke inhoudelijke werkzaamheden tbv ondersteuning energiecoöperaties.				€		5.572,00	€		9.922,00	€		7.717,00	
Subtotaal													
TO TAAAL:	€		57.132	€		77.275	€		85.687	€		27.406	€ 247.500

Project Leren over warmte

1007 leren over warmte						werkelijke 2023									
Realisatie indicator	activiteit(en)	begrotingspos	omschrijving kosten	naam leverancie	Kostensoort	aant	eenhe	prijs/tarief per eenheid excl btw	bedrag excl bt	btw percents	btw bedrag	totale kosten ind	totaal subsidiabel e kosten	% subsid	mogelijke subsidie
Tien mensen opgeleid tot coöperatief projectleider warmtetransitie.	Scouten Trainees	Directe kosten	Zoeken kandidaten	NMU	Loonkosten/personeelskosten	10	uren	€ 93	€ 930		€ -	€ 930	€ 930	70%	€ 651,0
Tien mensen opgeleid tot coöperatief projectleider warmtetransitie.	Scouten Trainees	Directe kosten	Sollicitatierondes	NMU	Loonkosten/personeelskosten	15	uren	€ 93	€ 1.395		€ -	€ 1.395	€ 1.395	70%	€ 976,5
Tien mensen opgeleid tot coöperatief projectleider warmtetransitie.	Trainingsprogramma (10 sessies)	Directe kosten	Planning en coörd.	NMU	Loonkosten/personeelskosten	20	uren	€ 93	€ 1.860		€ -	€ 1.860	€ 1.860	70%	€ 1.302,0
Tien mensen opgeleid tot coöperatief projectleider warmtetransitie.	Trainingsprogramma (10 sessies)	Directe kosten	Sessies voorber.&uitv.	NMU	Loonkosten/personeelskosten	100	uren	€ 93	€ 9.300		€ -	€ 9.300	€ 9.300	70%	€ 6.510,0
Tien mensen opgeleid tot coöperatief projectleider warmtetransitie.	Trainingsprogramma (10 sessies)	Directe kosten	Zaalhuur (10x)	Zaalverhuurc	Kosten derden (inhuur)		stuks	€ 500	€ -	21%	€ -	€ 4.498	€ 4.498	70%	€ 3.148,9
Projectleiderspool Warmte opgezet	Kennis- en intervisiesessies (15 sessies)	Directe kosten	Sessies voorber.&uitv.	NMU	Loonkosten/personeelskosten	40	uren	€ 93	€ 3.720		€ -	€ 3.720	€ 3.720	70%	€ 2.604,0
Projectleiderspool Warmte opgezet	Kennis- en intervisiesessies (15 sessies)	Directe kosten	Zaalhuur	Zaalverhuurc	Kosten derden (inhuur)		stuks	€ 500	€ -	21%	€ -	€ 2.269	€ 2.269	70%	€ 1.588,5
Projectleiderspool Warmte opgezet	Inzet trainees op warmteprojecten	Directe kosten	Servicept Energie Lokaal	NMU	Loonkosten/personeelskosten	15	uren	€ 93	€ 1.395		€ -	€ 1.395	€ 1.395	70%	€ 976,5
Projectleiderspool Warmte opgezet	Inzet trainees op warmteprojecten	Directe kosten	Online CoP (NMU)	NMU	Loonkosten/personeelskosten	5	uren	€ 93	€ 465		€ -	€ 465	€ 465	70%	€ 325,5
Drie tot vier pilotprojecten ondersteund	Ondersteuning en evaluatie pilotprojecten	Directe kosten	Selectie pilotprojecten	NMU	Loonkosten/personeelskosten	20	uren	€ 93	€ 1.860		€ -	€ 1.860	€ 1.860	70%	€ 1.302,0
Drie tot vier pilotprojecten ondersteund	Ondersteuning en evaluatie pilotprojecten	Directe kosten	Begeleiding projecten	NMU	Loonkosten/personeelskosten	17	uren	€ 93	€ 1.581		€ -	€ 1.581	€ 1.581	70%	€ 1.106,7
Drie tot vier pilotprojecten ondersteund	Ondersteuning en evaluatie pilotprojecten	Directe kosten	Evaluatierondes (2x)	NMU	Loonkosten/personeelskosten	20	uren	€ 93	€ 1.860		€ -	€ 1.860	€ 1.860	70%	€ 1.302,0
Ervaringen en lessen zijn gedeeld en subsidieprogramma is gecoördineerd	Delen van ervaringen en geleerde lessen	Directe kosten	Publicaties schrijven (2x)	NMU	Loonkosten/personeelskosten	20	uren	€ 93	€ 1.860		€ -	€ 1.860	€ 1.860	70%	€ 1.302,0
Ervaringen en lessen zijn gedeeld en subsidieprogramma is gecoördineerd	Delen van ervaringen en geleerde lessen	Directe kosten	Publicatie & verspreiding	NMU	Loonkosten/personeelskosten	4	uren	€ 93	€ 372		€ -	€ 372	€ 372	70%	€ 260,4
Ervaringen en lessen zijn gedeeld en subsidieprogramma is gecoördineerd	Delen van ervaringen en geleerde lessen	Directe kosten	Seminars (2x)	NMU	Loonkosten/personeelskosten	40	uren	€ 93	€ 3.720		€ -	€ 3.720	€ 3.720	70%	€ 2.604,0
Ervaringen en lessen zijn gedeeld en subsidieprogramma is gecoördineerd	Programmacoördinatie	Indirecte kosten	Coörd.,admin.,afst.prov.	NMU	Loonkosten/personeelskosten	90	uren	€ 93	€ 8.370		€ -	€ 8.370	€ 8.370	70%	€ 5.859,0
Ervaringen en lessen zijn gedeeld en subsidieprogramma is gecoördineerd	Programmacoördinatie	Indirecte kosten	Monitoring & evaluatie	NMU	Loonkosten/personeelskosten	15	uren	€ 93	€ 1.395		€ -	€ 1.395	€ 1.395	70%	€ 976,5
Ervaringen en lessen zijn gedeeld en subsidieprogramma is gecoördineerd	Programmacoördinatie	Indirecte kosten	Onvoorzien	Onbekend	Kosten derden (inhuur)		stuks	€ -	€ -	21%	€ -	€ 779	€ 779	70%	€ 545,5
Totaal									€ 40.083		€ -	€ 47.630	€ 47.630		€ 33.341,1

Project Servicepunt Warmte

Naam subsidieregeling: Uitvoeringsverordening subsidie Energietransitie provincie	startdatum project: 1-1-2023
Naam aanvrager/penvoer: Natuur en milieufederatie Utrecht	einddatum project: 31-12-2025
Projectnaam: Servicepunt Warmte	

Aantal realisatie-indic: 3															
	activiteit(en)	begroting post	kostensoort	omschrijving kosten	naam leverancier / naam aanvrager	aantal	eenheid	prijs/tarief per eenheid excl. btw	kosten excl. btw	vvv	btw-bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiabele kosten	subsidie-%	mogelijke subsidie
Realisatie-indicator 1)															
Projectcoördinatie	W0 Projectcoördinatie														
		Projectcoördinatie, afstemming met EvJ en opdrachtgever, tussenevaluaties en eindevaluatie	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMJ	261	uur	€ 95,00	€ 24.795,00	€ -	€ 24.795,00	€ 24.795,00	100%	€ 24.795,00
	W1 Dienst aanbieden van helpdesk en platform														
		beantwoorden vragen (50 keer)	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMJ	54,5	uur	€ 95,00	€ 5.177,50	€ -	€ 5.177,50	€ 5.177,50	100%	€ 5.177,50
		platform ontwikkelen	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMJ	50	uur	€ 95,00	€ 4.750,00	€ -	€ 4.750,00	€ 4.750,00	100%	€ 4.750,00
		communicatiestrategie en uitvoering	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMJ	187,5	uur	€ 95,00	€ 17.812,50	€ -	€ 17.812,50	€ 17.812,50	100%	€ 17.812,50
	Activiteiten bij doelstelling 1: Toegankelijk maken en verspreiden van kennis	externe kosten platform ontwikkelen	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	opzet/vormgeving platform	ntb	1	stuk(s)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
		externe kosten communicatiestrategie	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	experts communicatiestrategie	ntb	1	stuk(s)	€ 4.888,00	€ 4.888,00	€ -	€ 4.888,00	€ 4.888,00	100%	€ 4.888,00
	W2 Dienst kennisuitwisseling faciliteren														
		kennisuitwisseling gemeenten, actieve bijdrage voor- en najaarsbijeenkomst (2 keer)	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMJ	20	uur	€ 95,00	€ 1.900,00	€ -	€ 1.900,00	€ 1.900,00	100%	€ 1.900,00
	uitreiking beste energie initiatief	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMJ	40	uur	€ 95,00	€ 3.800,00	€ -	€ 3.800,00	€ 3.800,00	100%	€ 3.800,00	
	communicatie uitreiking beste energie initiatief	Directe kosten	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	filmpjes en prijs	ntb	1	stuk(s)	€ 500,00	€ 500,00	€ -	€ 500,00	€ 500,00	100%	€ 500,00	
SUBTOTAAL ACTIVITEITEN (excl. loonkosten):									€ 63.623,00	0%	€ -	€ 63.623,00	€ 63.623,00		€ 63.623,00

Realisatie-indicator 2)															
	activiteit(en)	begroting spost	kostensoort	omschrijving kosten	naam leverancier / naam aanvrager	aantal	eenheid	prijs/tarief per eenheid excl. btw	kosten excl. btw	btw- percentag e	btw- bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiabele kosten	subsidie- %	mogelijke subsidie
Activiteiten bij doelstelling 2: Adviseringen ondersteuning bij individuele verduurzaming (collectief spoor)	W3: Dienst collectieve aanpakken aanjagen en ondersteunen														
	Kennissie collectieve aanpak, in bestaande structuur, 2 keer	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMU	20	uur	€ 95,00	€ 1.900,00		€ -	€ 1.900,00	€ 1.900,00	100%	€ 1.900,00
	Ondersteun	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering		150	uur	€ 95,00	€ 14.250,00		€ -	€ 14.250,00	€ 14.250,00	100%	€ 14.250,00
	W4: Dienst advisering aanpak energiearmoede														
	Ondersteun	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering		94	kies eenheid	€ 95,00	€ 8.930,00		€ -	€ 8.930,00	€ 8.930,00	100%	€ 8.930,00
	Energiearmoede aanpak publicatie	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering		62	kies eenheid	€ 95,00	€ 5.890,00		€ -	€ 5.890,00	€ 5.890,00	100%	€ 5.890,00
	Kennissies energiearmoede (COP), 2 keer	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering		20	kies eenheid	€ 95,00	€ 1.900,00		€ -	€ 1.900,00	€ 1.900,00	100%	€ 1.900,00
	externe kosten publicatie	Directe kosten	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	vormgeving	ntb		stuk(s)	€ 1.500,00	€ -		€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	externe kosten kennissies energiearmoede	Directe kosten	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	zaalhuur, catering, spreker	ntb	1	stuk(s)	€ 2.042,00	€ 2.042,00		€ -	€ 2.042,00	€ 2.042,00	100%	€ 2.042,00
SUBTOTAAL ACTIVITEITEN (excl. loonkosten):									€ 34.912,00		€ -	€ 34.912,00	€ 34.912,00		€ 34.912,00

Realisatie-indicator 3)															
	activiteit(en)	begrotingspost	kostensoort	omschrijving kosten	naam leverancier / naam aanvrager	aantal	eenheid	prijs/tarief per eenheid excl. btw	kosten excl. btw	btw-percentage	btw-bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiabele kosten	subsidie-%	mogelijke subsidie
Activiteiten bij doelstelling 3: Adviseringen ondersteuning bij wijkaanpakken	W5: Dienst startende warmte-initiatieven ondersteunen														
	10 gesprekken initiatieven in opstartfase	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMU	15	uur	€ 95,00	€ 1.425,00		€ -	€ 1.425,00	€ 1.425,00	100%	€ 1.425,00
	3-5 quickscans warmte	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMU	66	uur	€ 95,00	€ 6.270,00		€ -	€ 6.270,00	€ 6.270,00	100%	€ 6.270,00
	Ondersteuning plan van aanpak warmte initiatief, 2-4 keer	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMU	150	uur	€ 95,00	€ 14.250,00		€ -	€ 14.250,00	€ 14.250,00	100%	€ 14.250,00
	training lokale projectleiders warmte, 6 bijeenkomsten	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMU	187	uur	€ 95,00	€ 17.765,00		€ -	€ 17.765,00	€ 17.765,00	100%	€ 17.765,00
	externe kosten training lokale projectleiders	Directe kosten	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	zaalhuur, catering, sprekers	ntb	1	stuk(s)	€ 3.234,00	€ 3.234,00		€ -	€ 3.234,00	€ 3.234,00	100%	€ 3.234,00
	W6: Dienst wijkaanpakken versnellen														
	1-3 initiatieven /gemeenten ondersteuning plan van aanpak	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMU	100	kies eenheid	€ 95,00	€ 9.500,00		€ -	€ 9.500,00	€ 9.500,00	100%	€ 9.500,00
	Kennissessies wijkaanpakken, 2 keer	Directe kosten	kies kostensoort	uitvoering	NMU	56	kies eenheid	€ 95,00	€ 5.320,00		€ -	€ 5.320,00	€ 5.320,00	100%	€ 5.320,00
	externe kosten kennissessies wijkaanpakken	Directe kosten	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	zaalhuur, catering, sprekers	ntb		stuk(s)	€ 2.000,00	€ -		€ -	€ -	€ -	100%	€ -
SUBTOTAAL ACTIVITEITEN (excl. loonkosten):									€ 57.764,00		€ -	€ 57.764,00	€ 57.764,00		€ 57.764,00
TOTAAL PROJECTBEGROTING									€ 156.299,00		€ -	€ 156.299,00	€ 156.299,00		€ 156.299,00
									kosten excl. btw		btw-bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiabele kosten		mogelijke subsidie

Project Duurzame landbouw met natuur

Trajectmanagement	begroot					werkelijk				
	inkind uren					inkind uren				
	uitvoering	stuurgroep- leden (8)	traject- manager	bedrag uren €	Materiaalkos ten	Totaal	stuurgro- ep-leden (8)	traject- manager	bedrag uren €	Materiaalkos ten
	uren 2022	uren 2023				uren 2022	uren 2023			
	2022 en 2023					2022 en 2023				
Bestuurlijk overleg 4 keer	90	16	16	€ 2.976,00	€ 2.976,00	103	11,75	€ 10.671,75		€ 10.671,75
Stuurgroep overleg 10 keer	224	100	100	€ 18.600,00	€ 18.600,00	75	52,5	€ 11.857,50		€ 11.857,50
Coördinatie interne afstemming 0,7 uur / mnd	134			€ 0,00	€ 0,00	71	7	€ 7.254,00		€ 7.254,00
Overall trajectmanagement		440	640	€ 100.440,00	€ 100.440,00	529,5	642,5	€ 108.996,00		€ 108.996,00
Afstemming provincie en waterschappen handgeld zaal huur e.d.		116	116	€ 21.576,00	€ 21.576,00	40,5	20,5	€ 5.673,00	€ 3.667,00	€ 5.673,00
Accountantsverklaring				€ 15.000,00	€ 15.000,00				€ 3.667,00	€ 3.667,00
Accountantsverklaring				€ 6.000,00	€ 6.000,00					€ 0,00
inrichten bijhouden afzonderlijke boekhouding (NMU)		60	40	€ 9.300,00	€ 9.300,00	28,5	33,5	€ 5.766,00		€ 5.766,00
					€ 0,00					
subtotaal	448	732	912	€ 152.892,00	€ 21.000,00	0	847,50	€ 150.218,25	€ 3.667,00	€ 153.885,25
Totaal uren en kosten					€ 173.892,00					€ 153.885,25

Monitoring	begroot					werkelijk				
	begroot					tarief € 93,- / uur				
		uren 2022	uren 2023	bedrag uren €	Materiaalkos ten	Totaal	uren 2022	uren 2023	bedrag uren €	Materiaalkos ten
1. voorbereiding										
Overleg provincie/projectgroep, soortenorganisaties/Waterschappen		16	8	€ 2.232	€ 2.232		16		€ 1.488	€ 1.488
2. uitvoering										
Opstellen drie plannen Basiskwaliteit Natuur en Landschap		90	84	€ 16.182	€ 16.182		12		€ 1.116	€ 1.116
Ecologische ondersteuning (beschikbaar stellen gegevens en monitoring gegevens up to date houden)		45	35	€ 7.440	€ 7.440		14		€ 1.302	€ 1.302
Bijdrage leveren aan ontwikkelen eenvoudige monitortools		10	40	€ 4.650	€ 4.650		5		€ 465	€ 465
Factsheet subsidies		20	0	€ 1.860	€ 1.860		0		€ 0	€ 0
3. communicatie										
Communicatie		40	40	€ 7.440	€ 7.440		1	11,5	€ 1.163	€ 1.163
Team monitoring externen				€ 2.768	€ 2.768		0			€ 0
subtotaal		221	207	€ 39.804,00	€ 2.768,00		48	11,5	€ 5.533,50	€ 0,00
TOTAAL					€ 42.572,00					€ 5.533,50

Duurzame bedrijfsplannen	tarief € 93,- / uur					tarief € 93,- / uur				
	uren 2022	uren 2023	bedrag uren €	Materiaalkosten	Totaal	uren 2022	uren 2023	bedrag uren €	Materiaalkosten	Totaal
1. voorbereiding										
Evaluatievragen opstellen	5		€ 465,00		€ 465,00	20,95		€ 1.948,35	326	€ 2.274,35
Bellen individuele ondernemers '20 – '21 en evaluatie doornemen.	25		€ 2.325,00		€ 2.325,00			€ 0,00		€ 0,00
Organisatie evaluatiebijeenkomst voor kennisuitwisseling over duurzame bedrijfsplannen	25		€ 2.325,00		€ 2.325,00	0,5		€ 46,50	8	€ 54,50
Bijstellen format DBP	20		€ 1.860,00		€ 1.860,00	0	42	€ 3.906,00		€ 3.906,00
										€ 0,00
										€ 0,00
2. uitvoering										
Uitvoeren aanvullingen op plannen eventueel met hulp van extern ingehuurde deskundigen	200		€ 18.600,00		€ 18.600,00	164		€ 15.252,00	2553	€ 17.805,00
Werven agrarische ondernemers	20	20	€ 3.720,00		€ 3.720,00			€ 0,00		€ 0,00
Adviseren agrariers, vorm afhankelijk van uitkomst evaluatie (eigen uren of inhuur derden)	215	55	€ 25.110,00		€ 25.110,00	3	147,5	€ 13.996,50	2927	€ 16.923,50
Projectmanagement	40	20	€ 5.580,00		€ 5.580,00	16,5		€ 1.534,50	257	€ 1.791,50
								€ 0,00		€ 0,00
								€ 0,00		€ 0,00
3. communicatie										
Communicatie: persberichten en portretten	40	20	€ 5.580,00		€ 5.580,00			€ 0,00	7824	€ 7.824,00
										€ 0,00
subtotaal	590	115	€ 65.565,00	€ 0,00		204,95	189,5	€ 36.683,85	€ 13.895,00	
TOTAAL					€ 65.565,00					€ 50.578,85

Platform	bgroot		tarief € 93,- / uur		bedrag uren €	Materiaalkosten	Totaal	werkelijk	tarief € 93,- / uur		bedrag uren €	Materiaalkosten	Totaal
	uren 2022	uren 2023	uren 2022	uren 2023					uren 2022	uren 2023			
Vorbereiding													
Uitvoering, Content & Communicatie													
Projectmanagement	40	40	€ 7.440,00		€ 7.440,00		€ 7.440,00	73,25		€ 6.812,25	1372	€ 8.184,25	
Berichtgeving vanuit Projecten	39	39	€ 7.254,00		€ 7.254,00		€ 7.254,00	94,5	2	€ 8.974,50	€ 1.826	€ 10.800,50	
Factsheets duurzame maatregelen	39	39	€ 7.254,00		€ 7.254,00		€ 7.254,00	13,25	64,75	€ 7.254,00	€ 1.523	€ 8.777,00	
Communicatie rondom webinars	10	10	€ 1.860,00		€ 1.860,00		€ 1.860,00	13,5		€ 1.255,50	€ 244	€ 1.499,50	
Communicatie rondom publieksactiviteit	10	10	€ 1.860,00		€ 1.860,00		€ 1.860,00		18	€ 1.674,00		€ 1.674,00	
Vorbereiding masterclasses (4)	28	28	€ 5.208,00		€ 5.208,00		€ 5.208,00	14,5	41,5	€ 5.208,00	€ 1.055	€ 6.263,00	
Uitvoering masterclasses (4)	16	16	€ 2.976,00		€ 2.976,00		€ 2.976,00	4,5		€ 418,50	€ 87	€ 505,50	
Voorzieningen masterclasses					€ 5.000,00	€ 5.000,00						€ 0,00	
Vorbereiding publieksactiviteit (2)	30	30	€ 5.580,00		€ 5.580,00		€ 5.580,00	39,25	112	€ 14.066,25	€ 2.953	€ 17.019,25	
Uitvoering publieksactiviteit (2)	10	10	€ 1.860,00		€ 1.860,00		€ 1.860,00			€ 0,00		€ 0,00	
Voorzieningen publieksactiviteit (2)					€ 8.000,00	€ 8.000,00					€ 1.089	€ 1.089,00	
Evaluatie webplatform		12	€ 1.116,00		€ 1.116,00		€ 1.116,00			€ 0,00		€ 0,00	
Verlies											€ -404	-€ 404,00	
subtotaal	222	234	€ 42.408,00		€ 42.408,00	€ 13.000,00	€ 55.408,00	252,75	238,25	€ 45.663,00	€ 10.149,00	€ 55.812,00	
TOTAAL							€ 55.408,00					€ 55.812,00	

Verdienmodellen	begroot		tarief € 93,- / uur		bedrag uren €	Materiaalkosten	Totaal	werkelijk	tarief € 93,- / uur		bedrag uren €	Materiaalkosten	Totaal
	uren 2022	uren 2023	uren 2022	uren 2023					uren 2022	uren 2023			
Vorbereiding													
Uitvoering													
toevoegen randvoorwaarden en kenelpunten per factsheet			72		€ 6.696,00		€ 6.696,00			45	€ 4.185,00		€ 4.185,00
factsheets met onderwerpen die opploppen	40	38			€ 7.254,00		€ 7.254,00	25,5	57	€ 7.672,50			€ 7.672,50
doorontwikkelen 3 factsheets n.a.v. project 1			72		€ 6.696,00		€ 6.696,00	84	71	€ 14.415,00			€ 14.415,00
factsheet 14 knelpunten verzamelen beperkende regelgeving	20	40			€ 5.580,00		€ 5.580,00	8,5	52	€ 5.626,50			€ 5.626,50
Projectteam overleg	8	8			€ 1.488,00		€ 1.488,00	37	31	€ 6.324,00			€ 6.324,00
							€ 0,00						
Communicatie							€ 0,00						
Blog / nieuwsbrief (1x maand)	16	16			€ 2.976,00		€ 2.976,00	15	18,5	€ 3.115,50			€ 3.115,50
Webinars (2022: 2; 2023: 4)	40	80			€ 11.160,00		€ 11.160,00	38	53	€ 8.463,00			€ 8.463,00
Excursies (2022: 2; 2023: 2)	60	60			€ 11.160,00		€ 11.160,00	27	109	€ 12.648,00			€ 12.648,00
Kosten excursies						€ 3.000,00	€ 3.000,00					€ 5.112,00	€ 5.112,00
workshop PJ Beers, kosten derden (2x)						€ 5.000,00	€ 5.000,00					€ 1.000,00	€ 1.000,00
Overige													
handgeld voor bijeenkomsten, zaalhuur, bedankjes, etc.						€ 1.500,00	€ 1.500,00					€ 858,00	€ 858,00
Verlies												€ -7.069,50	-€ 7.069,50
subtotaal	184	386			€ 53.010,00	€ 9.500,00		235	436,5	€ 62.449,50		-€ 99,50	
TOTAAL							€ 62.510,00						€ 62.350,00

Groene contour fase 2	Begroot	tarief € 93,- / uur		bedrag uren €	Materiaalkosten	Totaal	Werkelijk	tarief € 93,- / uur		bedrag uren €	Materiaalkosten	Totaal
		2022	2023					2022	2023			
Vorbereiding	Eenheid						Eenheid					
Opstellen format Groene contour plan	uur	40		€ 3.720,00		€ 3.720,00	uur			€ -		€ -
Projectmanagement	uur	8		€ 744,00		€ 744,00	uur	60,5		€ 5.626,50		€ 5.626,50
Totaal aantal uren voorbereiding		48		€ 4.464,00				60,5	0	€ 5.626,50		
Totaal kosten voorbereiding partners DLMN												
Uitvoering												
Vorbereiden en uitvoeren keukentafelgesprekken	uur	120		€ 11.160,00		€ 11.160,00	uur	13	54	€ 6.232,00		€ 6.232,00
Schrijven en communiceren over factsheet	uur	40		€ 3.720,00		€ 3.720,00	uur	0	50,5	€ 4.696,50		€ 4.696,50
Organiseren (online) bijeenkomst	uur	60		€ 5.580,00		€ 5.580,00	uur	2	18	€ 1.860,00		€ 1.860,00
Ondersteuning boeren die verder willen met Groene contour	uur		160	€ 14.880,00		€ 14.880,00	uur	4	122	€ 11.718,00	605	€ 12.323,00
Tussentijdse evaluatie / feedback met provincie	uur		6	€ 558,00		€ 558,00	uur		5	€ 465,00		€ 465,00
Eindrapportage	uur		24	€ 2.232,00		€ 2.232,00	uur		24	€ 2.232,00		€ 2.232,00
Projectmanagement	uur	24	24	€ 4.464,00		€ 4.464,00	uur	21	65	€ 7.998,00		€ 7.998,00
Totaal aantal uren uitvoering		244	214	€ 42.594,00				40	338,5	€ 35.201,50	605	
Totaal kosten uitvoering partners DLMN												
Communicatie												
Schrijven nieuwsberichten voor DLMN platform	uur	8	8	€ 1.488,00		€ 1.488,00	uur		24	€ 2.232,00		€ 2.232,00
Communicatie via kanalen van DLMN partners	uur	8	8	€ 1.488,00		€ 1.488,00	uur		8	€ 744,00		€ 744,00
Totaal aantal uren communicatie		16	16	€ 2.976,00				0	32	€ 2.976,00		
Totaal kosten partners DLMN												
subtotaal		308	230	€ 50.034,00	€ -			100,5	370,5	€ 43.804,00	€ 605,00	
TOTAAL						€ 50.034,00						€ 44.409,00

Project Circulair MiddenNL

Naam subsidieregeling:		ASV		startdatum project:		1-6-2023										
Naam aanvrager/penvoerder:		Alliantie Cirkelregio Utrecht / Groene Hart Werkt / Living Lab		einddatum project:		31-5-2024										
Projectnaam:		Circulair MiddenNL / Alliantie Cirkelregio Utrecht														
Aantal realisatie-indicatoren:		5														
	activiteit(en)	begroting post	kostensoort	omschrijving kosten	naam leverancier / naam aanvrager	aantal	eenheid	prijs/tarief per eenheid excl. btw	kosten excl. btw	btw- percentage	btw- bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiebele kosten	subsidie- %	mogelijke subsidie	
Realisatie-indicator 1)																
250 deelnemers aan de bijeenvkomsten op specifieke thema's deelnemers	2.2 Governance/samenwerking															
	Opstellen van gezamenlijke jaarplan Circulair MiddenNL (administratie en afstemming)		Indirecte kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, strategie, regionale planvorming	NMU (Cirkelregio Utrecht)	82	uur	€ 95,00	€ 7.790,00	0%	€ -	€ 7.790,00	€ 7.790,00	100%	€ 7.790,00
SUBTOTAAL ACTIVITEITEN (excl. loonkosten):									€ 7.790,00		€ -	€ 7.790,00	€ 7.790,00		€ 7.790,00	
Realisatie-indicator 2)																
	activiteit(en)	begroting post	kostensoort	omschrijving kosten	naam leverancier / naam aanvrager	aantal	eenheid	prijs/tarief per eenheid excl. btw	kosten excl. btw	btw- percentage	btw- bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiebele kosten	subsidie- %	mogelijke subsidie	
50 circulaire MKB- bedrijven en initiatieven zijn ondersteund en bij 10 is een duidelijke stap vooruit gezet richting succes	3.1.2 Circulaire bedrijventerreinen															
	Organiseren van Symbiose Workshops gericht op circulaire bedrijventerreinen regio Utrecht.		Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	VNO NCW (Cirkelregio Utrecht)	0	stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	0%	€ -
	Opzetten van projecten n.a.v. Symbiose Workshops voor realisatie circulaire bedrijventerreinen.		Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Doorpakken nav uitkomst fase 1	VNO NCW (Cirkelregio Utrecht)	0	stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	0%	€ -
	Organiseren van Symbiose Workshops gericht op circulaire bedrijventerreine regio Foodvalley.		Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering			stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Webinar Circulaire bedrijventerreinen		Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Groene Hart Werkt!		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	3.1.3 Circulaire ambachtscentra															
	Ondersteunen lerend netwerk voor ambtenaren binnen 'Coalitie Circulaire Ambachtscentra' en verbinding naar regio Midden-Nederland		Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Cirkelregio Utrecht	0	uur	€ 95,00	€ -		€ -	€ -	€ -	0%	€ -
Vorbereiden van bovenlokale planvorming voor circulaire ambachtscentra vanuit de bestaande 'Coalitie Circulaire Ambachtscentra'.		Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Onderzoek	Via gem. Amersfoort/Utrecht (Cirkelregio Utrecht)	0	stuk(s)		€ -		€ -	€ -	€ -	0%	€ -	
Project 'heel Midden Nederland Repareert'		Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Living Lab Regio Foodvalley	1	stuk(s)	€ 559,00	€ 559,00	0%	€ -	€ 559,00	€ 559,00	100%	€ 559,00	
SUBTOTAAL ACTIVITEITEN (excl. loonkosten):									€ 559,00		€ -	€ 559,00	€ 559,00		€ 559,00	

Realisatie-indicator 3)															
	activiteit(en)	begroting post	kostensoort	omschrijving kosten	naam leverancier / naam aanvrager	aantal	eenheid	prijs/tarief per eenheid excl. btw	kosten excl. btw	btw-percentage	btw-bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiabele kosten	subsidie-%	mogelijke subsidie
50 Utrechtse (MKB) bedrijven dat aansluit bij Circulair MiddenNL.	3.2.1 Circulaire (ver)bouw & Biobased														
	Coördineren, versterken en organiseren van de 'coalitie bouw' binnen Alliantie Cirkelregio en delen in regio.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	NMU (Cirkelregio Utrecht)	48	uur	€ 95,00	€ 4.560,00	0%	€ -	€ 4.560,00	€ 4.560,00	100%	€ 4.560,00
	Opzetten lerend ketennetwerk circulaire (ver)bouw vanuit 'coalitie bouw'.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Cirkelstad (Cirkelregio Utrecht)	0	stuk(s)		€ -		€ -	€ -	€ -	0%	€ -
	3.2.2 Opvolging convenant Duurzame Woningbouw														
	Opvolging bouwconvenant door het collectief uitvoeren van evaluaties en kennisdeling van leeropbrengst binnen hele regio.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Onderzoek	Cirkelstad (Cirkelregio Utrecht)	0	stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	0%	€ -
	Activiteiten binnen Living Lab Regio Foodvalley (Woondeal) gericht op verduurzamen woningbouw	kies begrotings post	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering			stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Uitvoeren van audits bij een aantal woningbouwprojecten + actief kennisdelen.	kies begrotings post	Kosten derden, inhuur	Onderzoek	Living Lab Regio Foodvalley		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	SUBTOTAAL ACTIVITEITEN (excl. loonkosten):								€ 4.560,00		€ -	€ 4.560,00	€ 4.560,00		€ 4.560,00

Realisatie-indicator 4)																
Realisatie-indicator 4)	activiteit(en)	begroting post	kostensoort	omschrijving kosten	naam leverancier / naam aanvrager	aantal	eenheid	prijs/tarief per eenheid excl. btw	kosten excl. btw	btw-percentage	btw-bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiabele kosten	subsidie-%	mogelijke subsidie	
12 van de 26 gemeenten sturen in haar aanbesteding op circulair inkopen.	3.3.1 Ondersteuning rondom circulair voor ondernemers															
	Coördineren en versterken en organiseren van de 'coalitie ondernemerschap' binnen Alliantie Cirkelregio en verbinden aan activiteiten in de regio.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	NMU (Cirkelregio Utrecht)	22	uur	€ 95,00	€ 2.090,00	0%	€ -	€ 2.090,00	€ 2.090,00	100%	€ 2.090,00	
	Coördineren en versterken en organiseren van de 'coalitie ondernemerschap' binnen Alliantie Cirkelregio en verbinden aan activiteiten in de regio.	Directe kosten	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	Uitvoeringskosten	NMU (Cirkelregio Utrecht)		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Activeren van MKB-ers door inzet en verder uitbouwen van Servicepunt Circulair.	kies begrotingspost	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	NMU (Cirkelregio Utrecht)		uur	€ 95,00	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Doorontwikkelen van een bedrijfsscan voor het MKB (uitwerken van drie uitgevoerde pilots naar een snelle methodiek).	kies begrotingspost	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Living Lab Regio Foodvalley		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Doorontwikkelen en verbinden van huidige frontoffice (website) van Groene Hart Werkt.	kies begrotingspost	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Groene Hart Werkt!		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	3.3.2 Vergunningverlening, toezicht & handhaving															
	Opzetten van een 'Lerend netwerk omgevingsdiensten Midden Nederland Circulair'.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Groene Hart Werkt!		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	3.4.1 Organiseren werkplaats voedsel															
	Organiseren van 'werkplaatsen' rond het thema circulair voedsel.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Living Lab Regio Foodvalley		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Organiseren van een regiotour rond het thema circulair voedsel.	kies begrotingspost	kies kostensoort	Organisatie, verbinden, activering	Living Lab Regio Foodvalley		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	3.5.1 Aanpak circulair inkopen															
Coördineren en uitbreiden van de 'coalitie Circulaire Inkoop' (RCIO) Alliantie Cirkelregio Utrecht naar hele regio MiddenNL.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Planet+Partners (Cirkelregio Utrecht)	0	stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	0%	€ -	
Opgedane kennis en ervaring rondom circulair inkopen en hoe intern borgen en verankeren wordt actief gedeeld met relevante stakeholders in de regio en andere thema's.	kies begrotingspost	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Planet+Partners (Cirkelregio Utrecht)	0	stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	0%	€ -	
SUBTOTAAL ACTIVITEITEN (excl. loonkosten):									€ 2.090,00		€ -	€ 2.090,00	€ 2.090,00		€ 2.090,00	

Realisatie-indicator 5)															
	activiteit(en)	begroting spost	kostensoort	omschrijving kosten	naam leverancier / naam aanvrager	aantal	eenheid	prijs/tarief per eenheid excl. btw	kosten excl. btw	btw- percentage	btw- bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiabele kosten	subsidie- %	mogelijke subsidie
> 20 bestuurders die actief deelnemen aan de circulaire tours (toename van ca. 5-10% bestuurlijk draagvlak voor circulaire). > 15 gemeenten die het onderwerp circulaire in hun beleid hebben opgenomen, of een uitvoering programma/beleidsinstrumentarium gericht op versnelling van het onderwerp circulaire in de gemeente of een bestuurlijke trekker/ambassadeur heeft benoemd.	3.6.1 Betrekken onderwijsinstellingen														
	Koppeling van onderwijsinstellingen aan circulaire bedrijven en projecten vanuit ondernemersvraag	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Living Lab Regio Foodvalley		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Creëren van stage- en afstudeerplekken op het gebied van circulaire economie samen met kennisinstellingen.	kies begrotingspost	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	Living Lab Regio Foodvalley		stuk(s)		€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	3.6.2 Communicatie														
	Ontwikkelen en uitvoeren communicatiestrategie voor de activiteiten Circulair MiddenNL.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	NMU (Cirkelregio Utrecht)	21	uur	€ 95,00	€ 1.995,00	0%	€ -	€ 1.995,00	€ 1.995,00	100%	€ 1.995,00
	Ontwikkelen en uitvoeren communicatiestrategie voor de activiteiten Circulair MiddenNL.	kies begrotingspost	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	Uitvoeringskosten	NMU (Cirkelregio Utrecht)		stuk(s)	€ 3.000,00	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	3.7.1 Bestuurlijk netwerk (bestuurders en ambtenaren)														
	Coördineren van het bestuurlijk netwerk Alliantie Cirkelregio Utrecht en organiseren van twee ambassadeursbijeenkomsten en één circulaire tour.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	NMU (Cirkelregio Utrecht)	75	uur	€ 95,00	€ 7.125,00	0%	€ -	€ 7.125,00	€ 7.125,00	100%	€ 7.125,00
	Coördineren van het bestuurlijk netwerk Alliantie Cirkelregio Utrecht en organiseren van twee ambassadeursbijeenkomsten en één circulaire tour.	Directe kosten	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	Uitvoeringskosten	NMU (Cirkelregio Utrecht)		stuk(s)	€ 1.940,00	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Coördineren en uitbreiden van het UCAN-netwerk in Utrecht en organiseren van vier bijeenkomsten.	Directe kosten	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	NMU (Cirkelregio Utrecht)	75	uur	€ 95,00	€ 7.125,00	0%	€ -	€ 7.125,00	€ 7.125,00	100%	€ 7.125,00
	Coördineren en uitbreiden van het UCAN-netwerk in Utrecht en organiseren van vier bijeenkomsten.	Directe kosten	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	Uitvoeringskosten	NMU (Cirkelregio Utrecht)		stuk(s)	€ 1.035,00	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Gezamenlijk organiseren van een Circulaire Regiotour Midden-Nederland voor de hele regio Midden-Nederland over o.a. bouw.	kies begrotingspost	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	NMU (Cirkelregio Utrecht)		uur	€ 95,00	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
	Gezamenlijk organiseren van twee bijeenkomsten voor een brede doelgroep verspreid over de regio MiddenNL over o.a. bouw.	kies begrotingspost	Kosten derden, inhuur	Organisatie, verbinden, activering	NMU (Cirkelregio Utrecht)		uur	€ 95,00	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -
Gezamenlijk organiseren van twee bijeenkomsten voor een brede doelgroep verspreid over de regio MiddenNL over o.a. bouw.	kies begrotingspost	Kosten derden, materiaal & hulpmiddelen	Uitvoeringskosten	NMU (Cirkelregio Utrecht)		stuk(s)	€ 1.900,00	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -	
Gezamenlijk organiseren van twee bijeenkomsten voor een brede doelgroep verspreid over de regio MiddenNL over o.a. bouw.	kies begrotingspost	kies kostensoort	Organisatie, verbinden, activering	Living Lab Regio Foodvalley		stuk(s)	€ 3.650,00	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	100%	€ -	
SUBTOTAAL ACTIVITEITEN (excl. loonkosten):									€ 16.245,00		€ -	€ 16.245,00	€ 16.245,00		€ 16.245,00
TOTAAL PROJECTBEGROTING									€ 31.244,00		€ -	€ 31.244,00	€ 31.244,00		€ 31.244,00
									kosten excl. btw		btw-bedrag	totale kosten (incl. of excl. btw)	totale subsidiabele kosten		mogelijke subsidie

Natuur en Milieufederatie Utrecht

Arthur van Schendelstraat 600
3511 MJ Utrecht

info@nmu.nl
www.nmu.nl
030-2567350

NL37 TRIO 0212179500
KvK 41177152

*Samen voor een mooi en
duurzaam Utrecht*

| Samen voor een mooie en
duurzame provincie Utrecht

